

יצחק ואלהי יעקב, המפורסמים בהמצא הענין האלהי עם תמיד. ואלהי האלהים בנוי בעבור שכל הכחות הפועלים צריכים אליו יתברך, (כ"ל והוא יתברך) יסדרם וינהיגם, ואדוני האדונים כמותו. אבל אל גנור מאילות, וממנו יצאו כל הכחות. והוא מרומם מהתדמות להם, וכשר לומר מי כמות באלים קבוצ אל. וקדוש בנוי שהוא נקדש ומרומם מהשתוות לו מדה ממדות הברואים, ואם יקרא בזה "הוא בנ"ל אינו".

קול יהודה

כמו, אצל העליה לחרץ הכעני לא יעמנו צה. וכן היה הדבר שהיה מלחמת העמים ההם קשה עליהם מהחלה ועד סוף ופחדו ממנה במצרים ובמדבר. וזה יראתו של משכ רביו מפרעה ופחדו מהם. ועל שתיק ענהו ה' ואמר לו אל תירא מפרעה כי אני אהיה עמך להצילך, וזה שמאלך לך בכל מקום אשר תפנה שם יהיה לך ולתחריס לחות כי אני שלחתיך, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ואין לך לירא מפני העצין. וכבר העיד הכתוב על זה, גם היום משכ גדול מאד בארץ מזריס בעיני עבדי פרעה ובעיני העם. ולענין פחדו מישראל שלא יאבדו לשמוע אליו ללכת אחריו אל ארץ הכעני אשר נבוכ כנאז והסין ואל כל הארצות, אמר בהציוף את העם ממזרים חשבדן את האלילים, וגו' לומר שמאל יקבלו עבודת ה' ללכת אחר מאוהו, וגם כך יאמרו לעולם ואחריו יורו לכל מקום אשר תפס. ויבטו אמרו על ההר הזה, לומר הנה גבולתי לך בהר הזה בלתי אש כי יבנה בעיני כל העם בעצדס אחי בהר הזה. כל זאת באמת מדברי הרמב"ן המסכימים לשפתו על דעת ההר, אלא שבינו מהם בניאר חזק לך האות כי אני שלחתיך כמו שכתבתי לך בשמות את עיקר עליהם במקום שבתם: ואלהי האלהים בנוי וכו'. כבר קדם לך בראשית המאמר שאלהים חזר למושל ולדיין, ומשם מוצא הביאור למה שאמר כי הוא יתב' יסדרם וינהיגם. אמנם באמרו שהוא בנוי בעבור שכל הכחות הפועלים צריכים אליו, אפשר שכתבים גם כן בעניני מה שכתב הרמב"ן פרשת בראשית שאלהים ר"ל צלל הכחות כלם וכו' כמחבר סי' א': ואדוני האדונים כמותו. להיוחס קרובים בענין האדנות והממשלה. אמנם אחרי כן ישב לדבר על שם אל"ף ד"ל"ט ו"י"ד כשהוא בלתי סמוך רק ביו"ד נעה בנוי למדבר, ויחריץ בענינו.

והנה עם היות צידיו לומר שכוון סדרו בשמות המוכתרים עד הקדש על פי הדורן במחזור קל"ו שאליו הוא נושא את נפשו גם בני סימן ע' כמחברו שמה, וזה כי זכר דבר קדשו חתלת הלה' כי טוב וגו' והוא שם עש, והקרוב אליו לומר לאלהי האלהים וגו', ואח"כ בודל לאדוני האדונים וגו', אע"פ כבר העירוהו בזההיח המאמר כי הכוון לשמח שמועם מהמבורז אל מול פניו סיה מאמר מר"ה (פרשת עקב) כי ה' אליהם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל גדול וגו', ובכן יסיה שם כי שיוכיר בסמוך נכלל גם הוא בכדר הזה כאשר דברנו: אבל אל גנור מאילות. שהוא מענין חזק, כמו ואל חלי הארץ לקח (יחזקאל י"ז): והוא מרומם מהתדמות להם וכו'. כי לא נאמר לומר, שחם היות כל כחותם התדמות ממנו אין להם עמו התדמות כלל. וקדשים אז למה שיוכיר בסמוך וכשר הדבר לומר מי כמות באלים קבוצ אל, להיוחס מורה על סלק ההדמות ביו לביס. ואמר וכשר הדבר, כי לב חלם יחשבו היותו בלתי ראו יתחם שם אל לומר מאמר, על כן ביאר לנו כי בהיותו גנור מלילות שפניו חזק כמו שקדם אין בזה שום גנוה כלל: וקדוש בנוי וכו'. כינאל בזה היה דברו בלתי סימן י"ל אלא ברכת אתה קדוש: נקדש ומרומם משתוהו מאוהו וכו'. כיון למאמר ישיעיהו

אוצר נחמד

ואלהי האלהים בנוי. ר"ל עם היות שכבר ביאר בתחלת הסאמר כי שם אלהים תואר למושל נכה מן הכחות וקבוצ כולם נקרא אלהים, ע"ל יקדם מן הכחו צבאלים האלהים, שמאמר שר"ל על המושל בכל הכחות, סיה ראו יתאמר אלה אלהים, וכן ארון האדונים. לך אמר שם זה שם כנוי כמו שם אלהים שהוא כנוי לקבוצ הכחות, כן אלהי כנוי לכחו הכחות השועלים וינאלים ממנו והוא מוכר וממנו לכל אחד ואחד: ואדוני האדונים כמותו. דומה לו בגילוי, וזה שאמר הכתוב (פ' עקב) כי ה' אליהם הוא אלהי האלהים אלא גנור גדול וגו': אבל אל גנור מאילות. שם אל גנור מלון אילות שהוא לשון כח ואומץ, כמו אילות לעזרתו וגו' (תהלים כ"א): וממנו יצאו כל הכחות. ר"ל שכל הכחות שנעלמו הם מקבלים כחם ממנו ונעלים מכהו, ראוני שאין אחד מהם שום כח נעלם אך כחם הוא מה שכל יתב' מניע אותם, כמו כח הגרון שחוצים בו העץ, שאין גרון שום כח נעלם עמלן רק הכל כח מכה הכולל והגרון אינו רק כלי ציד הכולל, כן כאל יתברך מניע בכחו לכל אדם שום כח בעולם מבדלי כח ה': והוא מרומם מהתדמות להם. אין ערך ואין דמיון אליו ית' כמו שאין ערך ואין דמיון בין הגרון ובין הכולל, וכמ"ס היתאמר הגרון על הכולל בו חס יתגדל המאמר על ענין (שפי"ה). ולכן נאמר אחר זה האל בגדול, ר"ל מלבד שכל ההכחות מוסדות ממנו יתברך והוא מניע את כולם, אין בשום אחד מהם כח תועה, כי כולם כעצמם יתנו ללא כמו יתברך היותו רוח תועה בקדש: וכשר לומר מי כמות באלים קבוצ אל. ר"ל שכוון רבים של אלהים הוא קבוצ כל הכחות, ואומר שאין ערך ודמיון אליו בכל הכחות, והוא בלתי נפלא, כמו אל מי הדמיון ואשם: וקדוש בנוי שהוא נקדש ומרומם. הנה המעשים שירשו שכוון קדוש הוא לשון חזק, כמו אל חזק כי יקדשתיך (ישעיה ס"ה), ר"ל תחזקך, ובענין שגאמר שם מי הדמיון ואשם ואמר קדוש (שם מ'), וכן מרס וקדוש (שם נ"א) ר"ל חזק ומובל: מדה ממדות הברואים. כמו מי גנור ודומים: ואם יקרא בזה הוא דרך העברה. ר"ל וזה שכל נקדש בלתי כבודות אינו רק דרך הכחלה והכולל נקדש בלתי, כאשר הארץ בזה בסי' ב' מאמר שני ושם ישיעיהו: ועל

המוכתרים עד הקדש על פי הדורן במחזור קל"ו שאליו הוא נושא את נפשו גם בני סימן ע' כמחברו שמה, וזה כי זכר דבר קדשו חתלת הלה' כי טוב וגו' והוא שם עש, והקרוב אליו לומר לאלהי האלהים וגו', ואח"כ בודל לאדוני האדונים וגו', אע"פ כבר העירוהו בזההיח המאמר כי הכוון לשמח שמועם מהמבורז אל מול פניו סיה מאמר מר"ה (פרשת עקב) כי ה' אליהם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל גדול וגו', ובכן יסיה שם כי שיוכיר בסמוך נכלל גם הוא בכדר הזה כאשר דברנו: אבל אל גנור מאילות. שהוא מענין חזק, כמו ואל חלי הארץ לקח (יחזקאל י"ז): והוא מרומם מהתדמות להם וכו'. כי לא נאמר לומר, שחם היות כל כחותם התדמות ממנו אין להם עמו התדמות כלל. וקדשים אז למה שיוכיר בסמוך וכשר הדבר לומר מי כמות באלים קבוצ אל, להיוחס מורה על סלק ההדמות ביו לביס. ואמר וכשר הדבר, כי לב חלם יחשבו היותו בלתי ראו יתחם שם אל לומר מאמר, על כן ביאר לנו כי בהיותו גנור מלילות שפניו חזק כמו שקדם אין בזה שום גנוה כלל: וקדוש בנוי וכו'. כינאל בזה היה דברו בלתי סימן י"ל אלא ברכת אתה קדוש: נקדש ומרומם משתוהו מאוהו וכו'. כיון למאמר ישיעיהו

דרך העברה. ועל כן שמע ישעיהו קדוש קדוש קדוש עד אין תכלית, והמעם שהוא נקדש ומרום משתשינהו מאומה מטומאות העם אשר "ישכון" (ל"א ישכין) כבודו ביניהם. וכן ראה אותו על כסא רם ונשא, "ומכין" (ל"א ויכנה) בקדוש הרוחני אשר לא יתגשם ולא יתלה בו דבר ממה שיתלה בגשמים.

ויאמר

אוצר נחמד

ועל כן שמע ישעיהו קדוש קדוש קדוש עד אין תכלית. (ישעיה ו') כשת מות המלך עוזיחו וארצה את ה' יושב על כסא רם ונשא וגו' עד וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש. ושמע קדוש וכו' עד אין תכלית, ר"ל שלטי שאין מספר לגדודי מעלה וכולם כאחד ענו קדוש קדוש קדוש, הכי כאילו שמע עד אין תכלית קדוש קדוש קדוש. או ר"ל קדוש ומרום לגלות תכלית: והמעם. ר"ל כיצור זה הענין: משתשינהו מאומה מטומאות העם. ר"ל כמו שענין קדושה הפך ענין הטומאה, כך הוא יתבדק רחוק ומובדל ממקרי גשמים, וזה שאמר אל"ף ואומר אוי לו כי גרמתי כי איש טמא שפתים ארכי ובתוך עם טמא שפתים ארכי יושב, ר"ל איש קדוש מחומר וזקן בעולם השלם והוא נקדש עם מנהגי בני האדם ודרכי הגוים: אשר ישכון בבורו. ר"ל אף שניכר כבודו והשגתו מנעת אל עולם השלם הזה, עכ"ל הוא רחוק מכל כח מחשבות אליהם בשום דבר: וכן ראה אותו על כסא רם ונשא. שאינו רואה לומר רוממות מקום אלל רוממות המעלה והמדרגה: ומכין בקדוש. הסוכה במלת קדוש: הרוחני אשר לא יתגשם. שאינו לא גוף ולא דמות בגוף ולא שני ומקדש ואל"ף שיתגשם: ולא יתלה בו דבר ממה שיתלה בגשמים. כלומר שאי אפשר לפאר אותו בשום תואר מתוארי הגוף ולא ישיגונו משיגי הגוף: ויאמר קדוש

קול יהודה

במקום ההוא כי איש טמא שפתים ארכי ובתוך עם טמא שפתים ארכי יושב: ומכין (ל"א ויכנה) בקדוש וכו'. הכונה לומר כי ישעיה המזכר מכין או יכנה בקדוש המזכר לו שם בקריאת השפטים, אל הרומי: אשר לא יתגשם וכו'. ר"ל שאינו גוף וגם לא ישיגונו מאושרות הגוף לא חלר ולא תמונה ולא הפעלות כלל ועיקר, והוא הבורא יתבדק גבוה מעל גבוה, כי אמנם אין קדוש כה' כי אין בלתי נפרד ונבדל מכל עניני הגשמיים שאין לו בעינים שום החלום כלל ועיקר, שהרי המלאכים הם לדעתו גשמיים כמו שיתבאר. גם הנפש המדברת שנאדם, אשר נגזר עליה בראשון ס' פ"ט הוזה בלתי גשמת בלתי, ואף לא נרומתהו מהגשמות ולחומר מרוממים קלה מבריאחותיו מהגשמות כנפש המדברת אשר היא האדם בלתי וכו', גם בשלישי ס' מ"ג בלתי וכו' שנהבדק אלנו במופת עמידה הנפש אחר כלות הגוף בעבור שאינה גשמית וכו', לא חלש גם היא מהתלות בה דבר ממה שיתלה בגשמים, כי הן האדם היה בעודו חי נפשו קשורה בגוף, וגם אחרי כן אשר המות יפריד ונפשו נפרד ממלש לא יסור ממנה יחס ההתלות בגוף, כי נפשו עליו האלל ועוד כחות אחרתה והשוקקה אליו עד קץ הימין אשר תנוח בגורלו בחתיית המהים אז יתלכדו ציבור הזה ולא יתפרדו, כי יחדיו יהיו המים כהמלך למ כל חומר, וכן סבור ודוח נכון יתחדש בקרבנו ולא ימנעו כחות הגוף הלאה הנפש ע"פ דברו בחמישי סוף ס' י"ג. וגדולי החוקרים גזרו לומר כי ביום הזה אשר לנפש אחר המות בהשוקקה לשון אל משכנה הראשון, יתכן לו להבחין רבוי מספרי בגשמות האנושיות. כי אלה ידעת ואתה שמעת כי סבה הפרטיות והרבוי המספרי הוא התמור ובלעדיו לא יסוער הרבוי בגדלים כי אם דרך עליו ועלול, וזה אינו שזה בפשטות הללו, כי אין האחת מן עלה להבדלה, אף בלתי שם היותם נפרדו מגופותיהן לכן חשבה להן השכירה להחבר אליהם כאמור, הנה יחס השוקקה האחת הוא לכן במקום ההתחדות בפעל, ובכן ישלם צדק הרבוי המספרי. ומה גם כן רצו להכריע ענין המהים, שהרי חבור הנפש עם גוף האדם הוא דבר טבעי חביב נחמד ועשוי. ואין לחשוב בזה שום דבר הכרחי כעמידת האבן חן למקומה הכרחי על פני רקיע השמים, ואם יולד זה היותה מחוברת מזה טבעה, לא יולד זה היותה נפרדת כי אם על דבר ההכרח, לא יתמיד לעולם, א"כ מחוקק ומקובל להבחין בלתימות החיים אלדם. ולא יקשה בעיניך מה שזכר בשלישי ס' מ"ג שהנפש היא עולם נפרד מהגוף כמלאכים, ואף לאחר שהנפש בלתי גשמית והמלאכים גשמיים, כי אמנם יש להשיב על זה שאין הדמיון אדוק מכל דבר דרך העברה הנה הוא דברו כמלאכים מזה הדקות והרעיונות. או לאחר כי היה דברו שם על דעת הפילוסופים אשר להם נשא את נפשו בלתי גשמת והמלאכים גשמיים, כי אמנם יש להשיב על זה שאין כלות הגוף בעבור שאינה גשמית וכו', ודמה אל המופת שזכר בחמישי סימן י"ג, כי אחרי אשר שם וממופתו עומד הנפש וכו' אשר ומן הראיות על הפרד הנפש מהגוף ושאיינה לריכה אליו וכו', ע"כ. אלא שחזינו לו הלשון הזה עומד בפי ס' כ"ו ששם ידבר עמו בלשון עמו בלתי, וכללו של דבר שייכה המצב כלו מחוקק וממון לקבל הנכונה הנפש המדברת אשר היא עולם נפרד קרוב לעולם המלאכים, שנאמר בזה די מדרשו על שבעה לא יחזירו, ע"כ. ואכן ואחד לחשוב ולומר כי לא נפלה היא ולא רחוקה שהיה נפש האדם על דעת החכמנים בעולם דק רוחני מעין הגשמיים המוזכר אצל המלאכים, ודבריו בראשון סימן פ"ט בלתי שהנפש המדברת היא האדם בלתי וכו', וכדעת חלקטון כמבואר שמה, הם הרחיבוני בנפשי עז לקבוע בדעתי זאת מממרים, שהרי לפי דעת חלקטון האומר ששם האדם היא כל האדם בלתי

ואין

יאמר קדוש ישראל כנוי לענין האלהי הדבק בו ואחריו בהסוון וזעו, דבקות מחשבה והנהגה, לא דבקות נגיעה. ואין מותר לכל מי שירצה שיאמר אלהי וקדושי אלא דרך העברה בדרך הקבלה, אך על דרך האמת לא יאמר אותו כי אם נביא או חסיד שידבק בו הענין האלהי, ועל כן אמרו לנביא חל נא את פני ה' אלהיך. והכוונה היתה באומה הזאת שיהיה ערכם כן האומות ערך המלך מן העם, כמו

קול יהודה

ואין הגוף חלק ממנו אבל הוא כלי אשר צו השמעת הנפש, לא כדעת אריסטו שסובר כי האדם מורכב מנפש והיא האורה ומחומר והוא הגוף, גשם נדבות יופך אשר צו הקשר הנפש המדברת דק ונלתי, וכמו שכתב הפיקול" מיראנדולאנז' כי יש לו ללדס שני גופים, האחד מהם נלתי וזכיר אשר קראוהו בעלי דרך חלשטון מרכב שמימי, והוא אשר תשימנה במינים הנפש המדברת בלי שום חלשי, והאחר הוא מעטת אל ההכסד, והוא הנראה לעיני כשר מורכב מלרבעת היסודות וכו'. והנה אם כה נלמד דעתה ההכר, רלוי נגנין דיו קל וחומר אשר דן בראשון סימן פ"ט בלחמו ואיך לא נרוממהו מהנשמות ואנהו מרוממים קלה מבריותיו מהנשמות, כנפש המדברת אשר היא האדם בלחמו וכו', על דרך רבי ערסון דלית ליה דיו לבא מן הדיו להיות כדיון, ויביה כה רליותיו שאלם אנהו מרוממים קלה מבריותיו מהנשמות כנפש המדברת וכו', אשר עם היותה בעלת גשם דק רוחי כלחור עתה תרום עתה תפאח מן הנשמות העטור הגופי השפל, קל וחומר לבורה יחב' אשר בלי ספק נרוממהו מכל עניני הנשמות וחבריותיה. ומה שאלר בשליש סי' מ"ג שפנס איינה גשמיא כלל עטס נפרד מהגוף כמלאכים עם מה שזכר בשני סי' ב' בלחור, ועם מה שיאמר בסמוך שהשכל אינו מוגבל במקום, יוכל גם כן להבחר על סהרה של גשם מהנשמות העטור, להיותה בעלת גשם דק רוחי משין דוגמא של מעלה כמלאכים. ובכן יעלה כהונן מה שזכר סימן כ"ה שזו הקדש מבריתם נברלים המלאכים הרוחניים ובה מתחברות הנשמות הרוחניות. ראה נחתי לפניך בזה שני דרכים ובדרך שאלה רלויך לילך בה מליכים לומר לדעתך בחור בטוב: ויאמר קדוש ישראל כנוי וכו' ואחריו בהסוון וזעו וכו'. הוא הלרף אשר בינו יתבדך וזין בני ישראל לוח הוא לעולם כחומר למעלה. ואמר הדבק בו, על ישראל אינו חזקן שהיה מסתו שלמה, כמו שזכר בראשון סימן

אוצר נחמד

קדוש ישראל. נלמד במקרה הכנס פנמים קדוש ישראל על דמיון, עם היות שענין קדושה הוא דבר רוחי שאין לו שום דמיון ויוחס אל גשמים, ואיך יאמר קדוש ישראל והי קדושתו מתיחסת אל גשמים שסם בני אדם: כנוי לענין האלהי הדבק בו. זה הסם כנוי לשפע אלוהים הדבק ביעקב אינו מתקרא ישראל, וכמו שאלמד וקדושו את קדוש יעקב (ישעיה כ"ט) ואחריו בהסוון וזעו. וזמנו ואיך נדבק קדושתו בגוי מלך סס וזעו וסם וקראים ישראל על שמו: דבקות מחשבה והנהגה. ואיך זה אינו רק דבקות מחשבה, ר"ל סהרה שרשים להדריס בדרך טוב: לא דבקות נגיעה. כי זה לא יתכן רק בגשם ואולם בדבר רוחי לא ילוייד נגיעה, כי האדם הרוחי אינו נחפס במקום ולא יאמר בו דבוק חלק אל חלק: ואין מותר וכו' שיאמר אלהי וקדושי וכו'. ר"ל אין מותר שיאמר אלהי וקדושי כלשון יחיד, מאלה שאין הדברים אחרים רק לענין מחשבה והנהגה, ולכן לא יתכן שיאמר אותו רק מי ששם ית' מנסיג אותו בדרך שלא לבדו וסומו רוחי מכל מקרי טעם, וזה האדם ש' דק צו וסוא נביא או חסיד מושגל. אמנם שאל בני אדם לא יאמרו זה רק דרך טענה בדרך הקבלה, כלומר בדרך שגלנו מלכותיו סואו אלוהיו ודק כלכל בני ישראל, ולמשן הכלל הוא מסדר המערכה ותסדר הטבע אף בהיותו בגלות, לא שיאמר מהשכחותו והנהגתו דבקה צו נכער: ועל כן אמרו לנביא חל נא את פני ה' אלהיך. (מ"א י"ג) שאלר ירענס אל איש המלאכים הכה מיוסד חל נא וגו' והסוד יחי. ובלחמה שאין זה רלוי כל כך כי ירענס עובד עגלים הים וכדלוי ססיס ירד' שיאמר לנביא חל נא את פני ה' אלוקיך. אך רלוי יותר גדולה מתחקר מלך יהודה שאלה אל ישעיה ננוי, וסם נלמד חלוי ישעיה ס' אלוקי, הרי שאליו חקיס שדיוק גמור הים ייחד סלחנות לנביא לבדו ולא אחר ס' אלוהיו, משני סואת היא מדרגת הנביא לבדו: והכוונה היתה באומה דחלוי וכו'. ר"ל כי כמו שפנס הנביא לבדו נבדך בני עמו ליחד חלוי הנשמות ית', עם היות כלל האומה מושגת חלוי יתבדך, כמו כן מדרגת כלל האומה נבדך שאל אומות העולם שיהיה הנשמות אלוהים צידור, ועל כן נלמד קדוש ישראל, הסם שהנשמות יושעות פניו מרחפת על כל בני העולם: ערך המלך מן העם. כי כמו שהלחם האומה נמשכת אחר הלחמה

מ"ח בלחמו עד שהוליד יעקב אבינו י"ב נשמים כלס רלויים לענין האלהי וכו', ובשליש סי' י"ז אמר כל חסיד צי אדם היו יחידים מלחם ועד יעקב ואחר כן שצו קהל וכל עליהם הענין הכללי וכו': דבקות מחשבה וכו'. ביאר ענין הדבקות החכר שלימו כלשר ידבק איש לחור במהמו ע"י מנע גשם נגשם, רק דבקה מדעית שכליה הנשמות: בדרך הקבלה. לענין היותו מקבל ללוהו ענין, לא שיהיה לו לעצמו כליו הוא משון לשכינתו. ח"ו אך על דרך האמת לא יאמר אותו וכו'. ועל דרך זה צידור אחרו במקרה כבירים נבדרי הים ס' חלוקי, דרך כבוד אל הכסן. אך מה שקרא יעקב שם המזבח אל חלוי ישראל (ב' ו' ישעיה), לא כיון ליחד שמו עליו על דרך האמת, שהרי נזכר מליהוה על יעקב אביו שגדונו חל, ואמר ויחד יתחם חלח אחרו ואלוי יתחם, וכמו שכתב שם רש"י פרשת ויאל. אבל ענינו על דרך קבלה ללוהו, וכמו שזכר רש"י בלחמו כלומר מי שסוא אל הוא הקב"ה הוא ללללים לי שמי ישראל, ע"כ: והכוונה היתה באומה הזאת

כמו שאמר קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. אבל אדני הנכתב באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד הוא כרמו אליו, כי הרמו הוא לצד מבלתי צד, כי יש שירמוזו אל הדברים

אוצר נחמד

הנחת המלך והשגחתו הנחלת ובהנהגתו ראשון על המלך, ועל ידו הטוב והרע מושפע לכלל האומה, ובמ"ס שלנו מ"ס לב מלך ביד ה' אל אשר יהפוך יעט, ובענין שהנחת בשמים המלך בידו וגו' אשר חזן כך לתת על כסא ישראל בלשנת ה' את ישראל לעולם (שם י'), כמו כן הנהגת האומות מלוי הנהגת ישראל המקבילים שהנחת ית' בהנהגת ראשונה, ומן העם שהוא מושפע לכל בני עולם, ובמ"ס וס' בלשנת מלוי ביום נכון יהיה כד בניו וגו' והנה אליו כל בניו וגו' וחלוצו ושטן בין בניו וגו' (ישעיה כ'): קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. ר"ל שהם ישמרו נפשם, כי קדוש אני ה' אלהיכם כמו קדושת ורוממותו וקדושת מן הגשמיים כן תהיו אדם, שאני קדוש שני ורוממותו עליכם שאני ה' אלהיכם בהנהגת ראשונה: אבל אדני הנכתב באל"ף וכו'. חזר לענין השמות. ומה יבאר ענין שם הוי"ו ב"ס שהוא קרא אדני ונכתב יו"ו. ומה חזר לנאר ענין שם אדני הנכתב באל"ף דל"ת, והוא משלש אדנות והוא חומר וגזר משם ארון שמונה ב"ס ידועה, כמו פני הארון ה', ומה שפסול עליו ה' ידיעה אינו שם עלם כמדובר, אך וכל כמרמוז על שם העלם: הוא כרמו אליו. אינו שם עלם כמו שם הוי"ו, רק רמו אדנותו ממושפע אליו להביט בהסוד דור, ובהם הם משהיה אותו קרא בשם אדני, ולכן קרא מלך גם כן בשם זה, כמו ויחמר אליו פי אדני (שפטים ו' ע"ו): כי הרמו הוא לצד מבלתי צד. ר"ל שהוא דמיון כד אחד ואינו דמיון מלך אחר, ואף שאנחנו קורים שם אדני לבח המקבל אינו רק רמו לבח שהוא המשפיע אחר: כי יש שירמוזו

קול יהודה

וב'. עודנו עומד על ביאור מלת קדוש הכולל באר ענין קדושים תהיו, כי היתה הנהגה להעלות ערכם על האומות בערך המלך הקב"ה על עם סגולתו: אבל אדני הנכתב באל"ף דל"ת וכו'. כלפי מה שביאר למעלה ענין השם הזה בשמיכות בארמון האדונים הוא כמו אלהי האלילים, הן עהה צבואו לדבר עמו על משפט הורארה בלא שמיכות רק כענין למדבר עם הנעת הוי"ו, אחר אכל וכו'. או שאמר כן בעבור הדעות שהתחדש בשם הזה אשר כחולו לא נהיה בשאר השמות שזכר עד הנה. וזה כי יתר השמות לא יושלם הרמו על ידם אל השם הנכבד יו"ד ה"א וא"ו ה"א המודע המוזכר למעלה, רק הוא בגולה בשם אל"ף דל"ת אשר בו יתגלו הנביאים לעומת צורות הכותיות הנראות בשם, ועל ידם יתעלה הרמו אל הענין האלהי הורארה שם, וכמו שזכר כי ה' בארמו כי שם יו"ד ה"א הוא מודע רמוזו אליו במדות, ובבארנו שמה. לחסם כל השמות וזה לא יתכן בזה הרמו לשום דבר מיוחד מלך עולם רק מלך יהודי כוונתו אל העודע שהוא הגרמו בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א ע"י אדני כחומר. על כן אחר אכל אדני הנכתב באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד הוא כרמו אליו וכו'. ר"ל שזה השם לבדו בן כענין המדבר, ובאילו שזה ה' לעודו וכו' יושב במלך רמוזו אליו ומתקשר לעומתו, משבח ואומר אלהי הוא מלכי אלהים. ושעם הרמזה אליו ית' הבלתי מוגבל במקום הוא דרך העברה,

וא"ל כי הרמו הוא לצד מבלתי צד וכו'. והכוונה שהרמו אליו ית' הוא בהמשפחות דבר נברא מורגש אלל המשיח, והדבר שהוא מונח מתחתיו, בלי שום חמשי, ולעומתו יתגלה המשיח בארמון אדני באל"ף דל"ת, לא שיהיה תכלית גממהו אל הדבר שהוא הנברא, רק שהיה כוונתו מתעלה על ידו לרמוז אל הבורא ית' אשר יושב לו המקום שהוא למשכן דרך העברה, וכמו שזכר אה"כ בארמו, כלשון ית' הדבור עם דבר אלהי שרומזים אליו יאמר אדני באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כאלו הוא אומר אדני אלהי מושל, ורומז אל מה שיוצגל במקום דרך העברה וכו'. ע"כ. ומענין זה כתב בעל העקרים מאמר ב' פרק כ"ג יענין שמה. והכלל שיש כחן שני מיני רמזים. האחד בהיותו מכין אל מול הדבר שהוא הנברא הנלכך לקראתו, והשני הוא הרמוז אל הענין האלהי שבוין בקרבנו, והוא עיקר הרמוז כי אליו כל העינים נאופות, ואילו יוהם אמרו אדני ומושלי לפי האמת, כי באופן אחר היה זה מקבל עליו דבר נברא ללדון ולפסוקו חלילה והם. אבל היה הדבר שהוא שפירד לביאור כי ה' נראה אדני ית', ואלאמו למעלה שפירד רמזים, ומה שכתב במעלה עם בקרא כבוד ושכינה ומלכות ואש וענן ואלם ותמונה ומראה הקשת וחולת זה ממה שהיה ראה להם שהדבור עמם מאלו וקוראים אותו כבוד ה', ויש שקראוהו ה' וכו'. ובכיוון זה זכר בראשון סימן ז' כי כונה ישראל בעגל היה להקביל אליו כדי שמתח המהפך כונתם לשמים, והקדים להם שהיו בני ישראל מנפיש להם שיעד להם מהם שפירד להם ענין מלת האלהים שפירדו אותו וקבילוהו כלשון אדני מקבילים עמוד הענן והקדש האש באהם ממזרים, אשר היו מביטים אליו ומקבילים ומתגדילים אותו ומשתחווים נכחו לאלהים וכו', עד אמרו שנקבצו בעד מורגש יסודו עזר וכו' שיהיה מונה להם להקביל אליו כשיספרו ופגלוהם לאלהים וכו', ובאשר אהנו עותים בשמים ובהם גדו שמו יודעים שהטעמו אהם היה בתוך האלהים מבלי מקרה ולא רצון אדם ולא טעם, ומתקשרם וצדק ביוזר אשר נאמר עליהם ושחטו ענין אלהי על ששעו בידם ורצונו מבלי מלות האלהים וכו' ע"כ. ומענין זה המלך בשני סימן ד' בארמו שמשפיעות מן הגשם הדק הכותמי הנקרא רוח הקדש, האורות הכותמים הנקראות כבוד ה', וקראותו ע"ד העברה ה' בלכד, כמו ויכר ה' על הר סיני ע"כ. והנה כל הפסקא הזאת עד חומה היא סוכנת על זה הקובץ ע"י משלים נאומים כמו שיעה, ויהצבר

הדברים הנפעלים מאתו המשמשים לו שמוש ראשון, כאשר ירמוז אל השכל ויאמר שהוא בלב או במוח, ויאמרו השכל הזה או השכל הלוה, ואין רמז באמת אל מה שאיננו נגבל במקום, ואף על פי שכל האיברים משמשים לשכל השמוש ההוא, הוא במצוה הלב או המוח, וכליו הראשונים רומזים אליהם שהשכל שמה. כן רומזים אל השמים, מפני שהוא כלי משמש בהפצו גירדא מבלתי סבות אחרות אמצעיות ביניהם

אוצר נחמד

קול יהודה

לך מדעו של המעט הזה אשר על ידו יתראה ויניץ הענין האלהי, היו הנביאים רומזים בזכרם שם אל"ף דל"ת אשר ממנו היה מתעלה הרמז אליו ית' לא זולת, וכאלו היה שם נגבל ונגדר הילולו לו, שהרי הוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו, כי הגשם הלך הלב לו ממנו ותוך יקופו מקום. אלא שהרמז אליו דרך העברה כאמור, להיות הדבר ההוא המורגש כלי משמש בחפצו ית' בלבד מבלתי סבות אמצעיות ביניהם. וזהו ענין אמרו כרמז, בל"ה דמיון, כי לפי האמת חין רמז למע שאל יונגל במקום, וכמו שהולך ומשחף את הביאור במשלים נאותים לשבר את האזן, וכברור שבהם משל המלך שיהיה לתהורה. וממילא רווחה שמעמך ע"י הכלל הזה שהקדמנו, אלא שראוי לעבור על פרמיון הדרגה ולגנוס. ויהי יראה מדעת ההדרגה שהיה שם אל"ף דל"ת רומז אליו ית' על ידי מעט דבר משמש בחפצו ית' לבד, והיה הדבר ההוא ראייה לנביאים שהדבור עמם מאלו ית' כמורכב למעלה. וגם בני אדם גם כלי א"ת שאל הגיעו למדרגת גבוהה יהיה בו הרמז אליו אלא שכל בבלו באמונתו מענין הנביאים ההם הרוואים מראות אלהים, כאמרו למעלה וקראוהו השם המקבילים מהם בהאמתם אלהים, ה' וכו', ע"כ. והקבלה הנמשכת הרי היא כמראה העין כמו שזכר בראשון סימן כ"ב. ועוד כי כל העם היו

שירמוזו אל הדברים הנפעלים מאתו המשמשים לו וכו'. ר"ל כדמיון היה מאלו שיקרא הכת הפועל בלתי דבר על שם הדבר המקבל הפועל שהוא הפועל ממנו: שמוש ראשון. ר"ל שמני שמו הפועל הוא המקבל הפועל ויתגלו עוד פעמים ממנו ולמעט, כה כדי להבדיל בין הפועל הראשון ובין הפועל האחר, ויקרא נכונה הראשון על שם הכת הפועל, וכלו הוא מונגל שם: כאשר ירמוז אל השכל. ר"ל נשמת האדם: ויאמרו השכל הזה. מרמזים בל"ה סודיות ובלשון זה, כליו הוא מונגל ומוגבל לשמו: ואינו רמז באמת וכו'. מזה האמת לא יתכן למנו על דבר א"ת אליו מונן ותמס כדמיון האדם או מזה הדברים או מזה בגלגל מקום מניינו, ואליו נשמת האדם שהוא השכל הוא רוחני ואלו להבדילו בשם מקרה ממקרי הגשמים, והמקום הוא מקרה הגשמים, וכ"כ מראות ופאר חושים, ואינו נקרא כן רק דרך העברה: אלא ששכל האברים וכו'. ר"ל שם היות שגם כל הדברים משמשים את השכל: במצוה הלב. באמונתם הלב: וכליו הראשונים וכו'. עכ"ל על הכלים שהאנוסים שם הלב או המוח לפי דעות הפילוסופים, וז' אמרו שהשמה משכנה בלב וי"א במוח, רומזים עליהם בזה השכל בלתי ליה וכו': כן רומזים אל השמים. בענין כבודו יתברך אצמו נאמר אלהים בשמים אף שהמים ושמי שמים לא יכללוהו שם גשומות, וכן מפני שהמים הוא הפועל הראשון שממנו ירדו הפעולות אל עולם השפל: מפני שהוא כלי משמש בהפצו גירדא. השמים הם גשומות הראשונים

רואים עמוד האש והענן והארץ שהיו מקבילים לוחם כמו שזכר בראשון סימן ל"ז ויזכרו עוד בסוף, ולהם היו מכוונים שם זה להיות גם הם משמשים בחפצו ית' לבד כמו שיבא. ולא עוד אלא שגם השמים מכללם כלל מי שנתגבר לו אמונה קיימת בידיעה נבואית או בקבלה היוותה כלי משמש בחפצו גירדא כלאחר ידיו בסוף. ובאופן זה בכל מקום וזמן מוקדם מונגל לשמו ית' לבין הרמז אליו על הדרך אשר הקדמנו. וזהו וכן כי כאשר הדבר האלהי המורגש את מעיר את הנביא על השגתו עמו ויתברך הורחב הוא שם, כאמרו למעלה שהיה המעט ההוא ראייה לנביאים שהדבור עמם מאלו ית', כן יהיה הדבר אשר י"א מפיו בקריאת השמות, כי הכה שם אל"ף דל"ת הוא אשר בו נבין אל שם יו"ד כ"ה על דרך זה שמי זה זכרי כמו שקדם סימן א', זה מזה הנחה הראשונה על הזרחת המעט ההוא כאמור: בי הרמז הוא לצד וכו'. כבר היינו שיון בזה לבלתי חיד יתכן הרמז אל מה שאל יונגל במקום, ונעשה כאמור חין זה רק דרך העברה מזה הכוונה זורה להם באמונתם המורגש האלהי אשר נכחו יתנו ברמז הזה, והוא שם כביאר באמרו בי ית' שירמוזו אל הדברים הנפעלים וכו'. ולשבר את האזן נשא משלו על זה ויאמר באישר ירמוזו אל השכל וכו'. והטעה שהקרה השכל גם הוא יקרה, שהרי ייחוד משכנו בלב או במוח, כפי ההתאזן על הדעות בין הפילוסופים ובין הרופאים, וירמוזו אליו ויאמרו השכל הזה או השכל הלוה, שהוא רמז על דבר השעמו ברמקו מקום והמלה מורכבת משתי מלות הלו והזה. ובכן יהיה הרמז אל השכל עמוז אחרת הוא שם עם היות שאל יזכרו מקום להיותו בלתי גשם כפי מה שקדם, וי"א ואין רמז באמת אל מה שאיננו נגבל במקום וכו', רק הוא בדרך העברה. ועל דרך זה יובן הרמז הכוזב, שהוא אל הניצוץ האלהי השוכן בקרב הדברים הנפעלים מאלו ית' המשמשים לו שמוש ראשון והכל דרך העברה כאמור וכמו שיבא. והשכל הזה משול ימשול לו הראשון ע"י בראשיתו כמקור לראשיתה, כאמרו מדרך התהוות ידענו כי הדבורים יקראו שם בעבור שיראו שממנה יאלו, וכן נשמת האדם העליונה הקרה לב, והלב גוף והוא איננו גוף, בעבור היות כלל המרכבה הראשונה לה, ובעבור היות כל מעשה ה' ביד המלאכים עושי רצונו נקרא כן, ע"כ: כן ירמוזו אל האמונה וכו'. כי הוא מונגל האמונה לרמז אל הניצוץ האלהי האזן

ביניהם, ואין רומזין אל דבר מהמורכבות, מפני שהם כלים משמשים במצוע סבות אחרות משתלשלים אליו יתברך שהוא סבת הסבות. "ואמר (כ"ל ויאמר) היושבי בשמים, כי האלהים בשמים, ויש "שאמר (כ"ל שיאמר על) דרך העברה, יראת שמים, ירא שמים, ומן השמים ירוחמו. וכן רומזים אל עמוד האש ועמוד הענן, ומשתחווים נכחו, ואומרים כי האלהים שמה, כי העמוד ההוא משמש בחפצו לבר, ואיננו כשאר העננים והאשים הנקרים באויר מסבות אחרות. וכן אל אש אוכלת בראש ההר אשר ראה המון העם, ואל הצורה הרוחנית אשר ראה האצילים, ותחת גליו במעשה לבנת הספיר, וקראו אותה אלהי ישראל. וכן רומזים אל ארון הברית ואומרים עליו ארון כל הארץ, בעבור הראות הפלאות בהמצאו, והעדרם בלעדיו, כאשר קראו העינים הראות, והדבר שהראות בו וולתם והיא הנפש. ויש שרומזים אל

אוצר נחמד

הראשונים שאין למעלה מהם גשופות הפועלים בהם רק תפ"ס ית' בלבד וכמה שנאמר כל אשר תפ"ס ע"ש בשמים וזכרין: ואין רומזים אל דבר מהמורכבות. אין רומזים ליתם כתי סס ית' אל שם גוף מורכב מהרבע יסודות הנהגה הנהגה השמים: מפני שהם כלים משמשים במצוע סבות אחרות. המורכבים הסס ית' להם סבות גראות למעלה מהם סס גשופים יותר פלוגים וכולם מסתגלים אליו יתברך: ואומר היושבי בשמים. על דרך זו נאמר בכתוב על סס' אל"ף נאחתי את עיני סוהבי בשמים, הס מוחסין לו ישיבה בשמים על דרך העברה, ומלך כחמח אין ליהם לו חולר ישיבה אף כי בשמים, שסא יתברך גבוס מעל גבוס ואחילו מלאכי מעלה אומרים איה מקום כבודו, וכן מלך ששמים הם הגוף הראשון שאלהו משיגים בעיניו מוחסין אליהם שכיות כבוד: כי אלהים בשמים. וע"ז סוד כחוס האל"ס בשמים וחס על הארץ (קבלת ס'): ויש מי שאמר וכו'. עוד נמלך השלל יתברך רחוק דרכיו חז' שכיו ליראת ס' יראת שמים, וסירא ס' נקרא ירא שמים, כמ"ס פס"ל משיקף אבות ויחי מורא שמים עליהם, סיר' מורא ס' הגראס מן השמים: וכן השמים ירוחמו. כינחום (דף י"ב) שמשם כדרכם וכן השמים ירוחמו: בהפצו בלבד. בתפ"ס סס' בלבד בלתי סבות למעלה כיו וכן סס': ואיננו כשאר עננים. הפועלים מן הארץ להקיף המער סס פועלים מעטע הסמנאות אשר ליסוד המים והאוויר בליקוף חוס השמש, כאשר דמו הראשונים, והאחוניים שדקדקו יותר לפרש עוד לוס כה חמושך שיש בכל גוף למשך זה וזה, וזה דבר חדש לא שמעוהו קדמונים, והוא אחד מהדברים הקריקים שמגלים האחוניים הקדונים לזמננו זה, ואמנם אין יסיון זה סכס לעליית הארץ אין כלל מקום ביאורו: והאשים הנקרים באויר. וכמו זה השלס הגראס הפועלים מהלכס באויר, שם זה מעטע הסמנאות, וסות יקרה משני חלקי גשירת הפועלים מן הארץ וסס מהלכסס באויר מעמלם וכדעל לעשעים טעס הדבר, שכל כל אלו אין ליהם כבוד ס', כלל הענין והאש אשר ידע במדבר כל פסח

קול יהודה

חלמשי, וז"ל אחר כך ויאמר היושבי בשמים וכו', והכוונה שרמזו אל מה שיונעל במקום דרך העברה. ונזכרה מזו אמרו יראת שמים וכו', לרמז אל הענין הכללי הדבק בהם כחמור, ולס אינו נכלל בשם מקום לפי האמת רק הכל דרך העברה. ומה שלל זכר דרך העברה אלל היושבי בשמים והאל"ס בשמים, לא עשה כן להוסיף מכלל דרך העברה, שהרי סוד עמלמו יזכיר אחר זה שרמזו אל מה שיונעל במקום דרך העברה כמו שאמר היושבי בשמים וכו', אבל הזכיר זה אלל יראת שמים להחלל שם העברה יתירה מלך מה שמכנים האל ית' עמלו בשם שמים, וסיה סעברה לשוים אשר מהלכ בה המליכה מחילה רבה יותר מן הקדומת. אף אמנה חקה אחת לכלל היותם על דרך העברה בלי ספק. וכבר זכרנו סימן א' שזה אחד מן התקומות שהחזיקו רמיה על היות דעמו שאין השמים מהמעטעים בהמנעות מלאכים כמהשנה הסיוסופים: וכן רומזים אל עמוד האש וכו'. כבר קדם ביאורו בראשון סימן ז": וכן אל אש אוכלת וכו'. ר"ל שכן היו רומזים אליה: ואל הצורה הרוחנית וכו'. סיה המסמיינת מן ההסס הכומני הנקרא אללו רוח הקדש, כמו שזכר בשני ס' ד' וזכר יזכרנו כמה שניא: בעבור הראות הפלאות בהמצאו וכו'. כתב בעל הקריקים מהמר א' פקד י"א, כי מלך הארץ וסלמות שמינה עשינה זורחה עליהם סיה מהספק הרוח האל"ס כדמות גילוף שסמם המהספק וסיה שורה סרוח הגבולי על הים שמהלל בו הכנה וכו', ע"ס. וכבר קדם לנו זכרון זה בשלישי ס' ס"ס: כאשר קראו העינים רואות וכו'

אולם מועד סוד סיה ענין נכרל מכדור ית' בלי למעלות הארבעה יסודות וכלי ססס המליחות: ואל אש אוכלת בראש ההר. יתס הכחוס כבוד ס' כמ"ס כחוף סר מששמים ומרלס כבוד ס' כלל אוכלת בראש ההר לעיני בני ישראל: ואל הצורה הרוחנית וכו'. וכמו כן נקראת סרוח הרוחנית וסיה אשר נאטייעס בהתן אליהם ענין סיהא מרלס להוס רלחות סלילו סוד לנחת הספיר, ר"ל מן הוויור סודא הנשעל חוס רלחות להמות להם כלילו ורלוח לנחת הספיר, וסנין וזכר במלאכ' כי סימן ד': וקראו אותה אלהי ישראל. כמ"ס (כס) וידלו את אלהי ישראל ותחת גליו כמעשה לבנת הספיר: ואומרים עליו ארון כל הארץ. כמ"ס סוס ארון ככית ארון כל הארץ עובר לפיכס (יבועס א'): בעבור הראות הפלאות בהמצאו. שכל זמן סיהס הארון כישראל סיו מלומדים נכסוס מזורסמס, וסלכר גנוס כעוונותיו ככית שני כעלו ככסוס המזורסמס כעוד: והעדרם. מחסון סללות ככעדר סללר, ולסו חמו ארון כל הארץ, ר"ל כעבורו יתברך עניני המליכות אשר לכלל עולם ספסל, וססס גוער כענעל ומסליו לאחוריו: כאשר קראו העינים רואות, וכמו שכלל קוראים לעינים כענעלי חיים רלחות, ונלמס

אל הנביאים והחכמים החסידים, כי הם "כבלי" (ל"א הכלים) הראשונים לחמץ האלחים, משתמשים בחפצו ולא יסרו מדברו מאומה, ויראו הסופתים על ידיהם. ובכמו הרמז הזה אמרו רבותינו זכרונם לברכה את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידיו חכמים, והדין למי שהוא במעלה הזאת שיקראוהו איש האלהים, תואר מורכב מן האנושות והאלהות, כאילו אמר האנוש האלהי. ובאשר יהיה הרפור עם דבר אלהי שרומים אליו, יאמר אדני באל"ף דל"ג נו"ן יו"ד, כאילו הוא אומר אדוני אתה מושלי. ורומז על מה שיוגבל במקום דרך העברה, כמו שאמר היושבי בשמים, יושב

קול יהודה

אוצר נחמד

וכ'. כי האדם יראה לעינים שהענינים יפעלו הלאות ואינם פועלים אותו כלמה, כי הם בזה במדרגת הכלי לבד, אבל הנפש היא המוסיפה פועלה ההנשג ללמד בעצם וירששו. הוא הדבר אשר דבר בעל העקרים מחמך ב' פרק כ"ה, כי נקרא הארון ארון כל הארץ, ליום פועלות בעל הדבר אל הדבר שעל ידו יעשה או יגיע הפעל האור, כמו שבלשון בני אדם חיזוקם פועלת הפועל אל הכלי שעל ידו יגיע הפעל ההוא. כי הארץ המופיע רואה והאורן שומע והכלות והשמע אינם ללא נפש, והעין והאורן כלים יגיע הפעל ההוא בלחמשתם, ע"כ. ולחשוב שאל הדמיון הזה כיון הראש"ל כמה שכתב במגילת איכה על אחרו עיני עוללה לנפשי וכו', אי אומרים עיני עוללה הארץ"ל, ויפרשו עוללה שכללותו צריך, ע"כ. כי לדעתם יהיה ציור הכתוב שהארון הגדמה לפני לא השאיר בהסתלקו לנפשה עוללה, כי אי יאלץ מן זה ציון כל הדעה: תואר מורכב וכו'. כלמין במדרש על חללה למשה איש האלהים, אמר ר' אבין ממחמיו ולמשה נקרא אלהים, וממחמיו ולמשה נקרא איש: ובאשר יהיה הדבור עם דבר אלהי וכו'. הוא הדבר המשמש בחפץ יח' אשר על ידו יהיה הרמז אליו יח', וכן יורו דבריו בחמיו חל' אל כמו זה יהיה הרמז וכו': כאילו הוא אומר וכו' ורומז וכו'. הכונה שבהיותו מקביל הדבר ההוא המורגש בחמיו אדוני ומושלי זה, אין לחמת הרמז כי אם ליתרון האלהי השוק בקרב, כאילו היה שם מוגבל ונגד במקום האור, עם היותו לוי החמץ בלתי נגד ומוגבל, כי הוא נקדש ומרומם מכל מאורעות הגוף אשר ההגדר במקום גם הוא מכללם. אך יתכן רמז דרך העברה. והוא: אמרו כמה שקדם ששם אל"ף דל"ג הוא רמז אליו, כי הרמז הוא ללד מגילת לז: כמו שאמר היושבי בשמים

שאלו כן, כי העין מלד עמו מנחם מעוזות ולחות ואין ראיה מלד עינים, ורק הם כלי שעל ידם תרגיש הנפש המוחצת במנחם המוחצת בזה כל ההנחות: והדבר שהראות בו. ר"ל העין שהוא רואה כלמה הוא הנפש, וכמו שגראה נפש אם לא יתקן אדם אל דבר הנראה כהו אינו רואה אותו מפני שחמכתו עיניו אל עיני אחר. וכבר נהגה לחמיו הלאות האלהים ודרכם נחמיות קדושים, וכמו שקראו את העין רואה בעבור שפ' העין הראיה מגעת, כמו כן נקרא הארון ארון כל הארץ בעבור שעל ידו תגיעים הנשים ויחלפו ומכנה ממנו: ויש שרומזים אל האבניאם. ר"ל יש שקורין הנביאים גם כן בשם אלהות, וכונתם על הרמז הנזכר: כי הם כבלי"ם הראשונים וכו'. הנביאים והחסידים הגדולים אינם מאוחדים לנפשו הכחות המופיעות שבעולם הפעל, שבעבור שהוא דבק בנפשו"ל אין טעם אחד מהסודות כדאי לפעול בו: משתמשים בחפצו. כל עיני פועלות אינם רק לסיק רצון"ל: ולא יסרו מדבריו מאומה. איש עורכים כלום נד תלמי' יח', וסם לופך בדמיון השמים אשר כוכבים וסוללים על עיני אחד וסדר מבורך כל ימות שום, ואין להם שום עיני שבעבור שהענינים הם תתן"ל, דמיון זה הם ההנחות והנביאים שזכר וסם מקבלים כבוד ה' בלי אומני משה גם שבעבור השל, וסם ששים ושמחים לעשות רצון קדש כבוד אחד בלי נשים כמו השמים ונכחיו: ויראו המופתים על ידיהם. אינם נשלים תחת ענני השמים וכל נכחיו, ואם גורמים על טענת המופתים אותה אל אשר יתעל, כאילו תאמר ענני השמים לעמוד על עמוד ולרוץ ממקום גבוה לגמול, ויהי ראה וינח תתן משה ע"כ"ל, יסדון יסוד לאחר תתן ירששו, וכן השם אשר מקבל השמים מוצא ותקופתו על קדושים, ובפני ירששו עמד בחלי השמים ולא אף לבד כיום ממים, ויכולה כזה. ולפיכך נקראים מרכבם לכבוד השמים: ויהי כי הם ש' נקרא עליהם כמו על הארון ועל השמים: את ה' אלהיך תירא וכו'. נפחמים (דף כ"ב) שמעון הפמסוני היה זורם כל אפיס שנתורם, ר"ל היה מרכב מלאן את דבר הפעל לעיני האור שיהיה כמוהו לאור עיני, כמו ד"מ אל יחלם את כבוד האור כמו המבול, דרש גם העור הפעל אל הכבוד אורר בהנאה, וכיון שביע לאח"כ

לפיכך תירא שיר, ר"ל חור בו מדרשיו, מחמך שאין לדמות דבר אל הש' ולפעול אליו שום ענין, עד שזה ר"ע ודש את ה' אלהיך תירא לרבות ח"ח. ושירם כוונתם על הנביאים והחכמים הגדולים שבעבור מופתים על ידיהם שיאזרו לנפץ אליהם שם אלהות: תואר מורכב מן האנושות והאלהות, ר"ל אדם שיש בו רוח אלהים: כאילו אמר האנוש האלהי. ר"ל כי איש האלהים מורכב שהוא פרט אחד (ואינם לבין פרט המין כמו איש מעגלי חיים) מכללי האלהים, ומלח איש דבק עם האלהים, אבל איש איש הוא לבין אנוש שהוא אדם, ואינו תאמר על פרט אחד מכלל המין רק מלח איש, כלומר אינו דבק עם אלהים אבל ככל ככלי הידוע, והכוונה בו האנוש שיש בו רוח אלהי: עם דבר אלהי שרומזין אליו. וזהו שמשמרים אותם העיני המקבל כבוד ה' בנפשות: יאמר אדני. קדש הדבר ההוא כללן אדוני, ורומז אל הכבוד ההוא ששם, כי לבין אדוני מורה שהמבטל והבא ויכירו לרעה והיטיב כמו שיש ביד הארון על עדרו, ובעבור שמשם הכח יורד לסיבות משמיו על הארץ וסוקדת כל אדם יגיע על ידי העיני הים המקבל חסון בנפשותם כמו השמים וכל נכחיו: כאילו הוא אומר אדוני אתה מושלי. אלה אינך אשר מנחם כל מכלל, חיים וסמות הרע והטוב וכל מקרי עולם הם ללא פרט שום מידה סם, ואחם סגלת גבולות השמים וכסילים לפעול בנו כפי השק: ורומז אל מה שיוגבל במקום דרך העברה. כלומר נמז אליו יח' *

יושב ציון, יושב הכרובים, שוכן ירושלים. ורבו המדות והעצם אחד, בעבור התחלפות הדבר המקבל, כהתחלפות הניצוצות והשמש אחד, וזה הדמיון איננו נאות בכל, אלא אם היתה השמש בלתי מושגת ויסצאו הניצוצות ולא תושג סבתם אלא בדרך הראיה. והצורך מביא להרחיב מעט בדברים כבאן, בעבור שהוא מקום מענה

אוצר נחמד

ע"י דבר העגל במקום כמו שנים דרך העצרה: יושב ציון. ומזל לה' יושב ציון (תהלים ע"ב), שהוא מתאר לו מקום: יושב הכרובים. (ע"א ד'): שוכן ירושלים. (תהלים קל"ט): ורבו המדות והעצם אחד. כמו שכתוב וישיבה משנה, פעם ואחר יושב שמים, שהוא ביותר גדול מכל הגשמים שבעולם, ופעם ואחר שוכן ירושלים שהוא יותר קטן כדכא מאד, ועוד ואחר יושב ציון שאינו רק חלק אחד מעיר ירושלים, ולא זו מזה עד שואמר יושב הכרובים, כדי ששמים וישיבה אשיון ציון מקום זה כהם שהוא שני הכרובים שעל ארון עבודתו, ועם כלמה כי בכל ענין אחד, וזאת יבאר' לא תגבילוהו כיצד ולא שום מדה מיוחדת, ולא אמנם מצינו אותו בתארי מדות רבות עכ"ל הוא ית' נעלם כבודו אחד, והמדות מתרבות לפי רצון המקבילים, ולא העלם שהוא אחד מעיר: בעבור התחלפות הדבר המקביל: שגאור המקבל הכח שהוא משפיע למטה ממנו ימצא השני בעבור זה המקבל עד שפע הכח יוכלו ממקבל אחד: בהתחלפות הניצוצות, כיודותו מן השמש דרך רצון גשם יצירי כמו פאוקים והדומים להם, ויפתה הענין לפי מולד הגשם הוא אם ירוק או אדום או זולתו ממוצוים, ויהיה ענין ירוק בעבור דרך גוף ירוק, ואדום בעבור דרך גוף אדום, וכפי מראה סביבותיו יפתה הענין, ועם כל זה השמש אחד בלתי משתנה במראהו: וזה הדמיון איננו נאות בכל. זה השל אנו דומים משל ללכת בעצם יורד ממנו ית', לפי שהשמש עצמו גם הוא מופץ לחוש, ואחוצה מרגישותו יחיד כשנינו לא מולד המקבילים ואין מקום לעשותו מפני שהסנין עומד גזרו לכל רגע: אלא אם היתה השמש בלתי מושגת. וגם לא היה בידנו המקבילים לנסות זה, ואחוצה גרף הכביר שטענות יורדים דרך שם היה רחוק ממנו: ויסצאו הניצוצות. סייעו רחמים מלאות יורדים: ולא תושב סבתם. לא כיוון וידועים מה הסכסכה במשלה נטו' אורם אלנו רק בדרך כדאיה שיש כאן דבר לא סבה המשפיע זה, ויהיו רחמים פעם אור ירוק ופעם אדום והדומה לו מן הגווים, אין ספק שהיה מקום לטועים וזיו חשיכה שהשני הוא לא מן הסכסכה שיש עממה, וכפי רכות הגווים הכדאיה ירכו גופתם המצויים, ולענין כן רק הוא אחד ויד המקבילים היו בסכות השמים, וכמו כן משני שהאומות לא היו יורדים מלאות כדורו ית' רק מדרך רחמים, ובמקבילים איהם מורגשים שגבר כחם גורמים השני מזהם, ככפורים שיש כלן משפיעים כדכא גופתם שאינו אלא אחד. ואמר זה להשלים דבריו כלפי עובדי כו"ס שגבר ביקורן א' מזה המאמר שהשני קצתו כל הכחות יחד הוא האלמים, ואמצינו באלות רבים מתחת עזרון שכלם ועושה: מקום מענה. מקום שיש

קול יהודה

בשמים וכו'. עם היותה מלוח בלתי רלוותו בו ית' כפי הנחתם הראשונה, כמו שביאר המורה בראשון בשוף יסב וסכן פ' י"א וכו': ורבו המדות והעצם אחד וכו'. ר"ל כי כאשר יהיה האור הפשוט המהלה וסבה לגווים רבים כפי העשרנו בדברים מהללים, וכעין השמש המצין מן הכוכבים המציינים מן החלונות הכדאיה אשר שמו שמשותיהם כדכור ואבני אקדה לו זכוכית שהיו להם לעינים בעלי גווים רבים, ויפיהו יעשה אור כשלמה גווים שונים בהתחלקו לכלן ולכלן אל כמה מלכות מהלליה המראה, עם היות שגם האור אחד פשוט, ככה על דרך הדמיון כעם יאמר יעקב וישראל מה פעל אל, בהרואו זה שער כבוד מלכותו לבהיריו במדות וסככות רבות מהללות, וכמו שיבאר אה"כ בלאחר, וכשרואה הכבד צעין הספירת האורה הממוינת שגורות אשר ראה ומהם כדמות מלך או שופט וכו' וכאשר יראה דמות שער בלתי וכו' וכאשר תחשוב במדות וכו'. וכל זה יקרה להתחלפות הדבר המקבל, ומה שיש שיזכיר אחד ק' בלאחר וכו' כי הוא הגוף הדק ההולך אחרי חסן האלמים המציינים כפי שיראה להראות על הכבד וכו'. גם בשם פ' ד' קדם פנינו לאחר שמשפיעות מן הגשם הדק הרוחני הנקרא רוח הקודש, הנצורה הכדאיה וכו'. וסבה מונה גזרו מלאות שונות גווים רבים וילוו וכו' ית' ע"ס אחד ככה, והוא הדמיון שער בשם פ' ז' ושם בלתי וכו'. וקדור אלנו מאד הדמיון הוא כאשר יוכל שכלנו שאל, וכמו שיזכיר בלאחר כי בהנחית השכל ידמה לו מהלה באור כי הוא המצוי שמשותפים וסדק שבהם והסוכנו והכלל חלקי השולם יותר מכלם. גם בשם סימן י"ג היה מונה שכתיו של שמש. ועל כן אמר עמים ומירות כי שמש ומנן ה' וגו'. ויהי כוון ר' יהושע בן חנניה (פ') אלו שריות) כשאלו לו קיסר בענין דלחיהו לאלהייכו, אמר ליה לא מצינו חזי ליה, אמר ליה חבירא. אלו אוקמיה להדי ויחא (פירוש עד שמש) בתקופת סמוח, אמר ליה אסחכל ביה, אמר ליה לא מצינו. אמר ליה ומה שמשא דהר משפטי דקדימי קמי דקדשה בירך הוא אמרת לא מצינו להסחכל ביה, שכינה לא כל שכן, ע"כ. וכלהך בדרך המשך ביאורו על פסאק ז', קטנא בשלל קרוב לזה משפט סדר ר' אברהם בן עזרא פרשה משפטים שות השני

מזה, כד הקדמותיו בסיומן א': וזה הדמיון איננו נאות וכו'. מזה עצמו של דמיון מזה היה שגם הכורה יתברך בלתי מושג כמו שהוא מושג ע"ס השמש, והיה ראוי להפלות דמיונים שכתיה השמש בלתי מושגת ושלל ימצאו ממנה למראית עינינו כי אם היעלות לבד, ולא מושג סבתה כי אם בדרך כדאיה מן המכונן אל הכבד, כי זה היה משפט השגחה מהכונן יתברך בלתי מושג אללנו בעממיהו:

טענה איך רומזים אל מקום מי שאין לו מקום, ונאמין כי הנרמז אליו הוא הסכה הראשונה. ואנחנו מציעים בתשובת זה הצעה, ונאמר, כי החושים אינם משיגים מן המוחשים כי אם מקריהם, לא עצמיהם, ואינם משיגים מן המלך על הדמיון זולתי המראים והתכניות והשעורים, ואיננו זה אמתת המלך שהם מקבלים עליהם לרוממו, אבל אתה רואהו במלחמה בתכשיט אחד ותראהו במדינה בתכשיט אחר, ובביתו בתכשיט אחר, ותאמר כי הוא (נ"ל הוא) המלך, בנזירת החוש לא בנזירת השכל, ואפשר שתראה אותו גער, ואחר כן בחור, ואחר כן זקן, ואחר כן ישיש, ותראה אותו כריא, ואחר כן חולה, וכבר נחלפו מראיו "ומשושיו" (נ"ל ומשושיו), ונ"ל ומשושיו) ולחזותיו וסודותיו, ואתה אומר שהוא הוא, ונזרת שהוא המלך, בעבור שהוא

קול יהודה

איך רומזים אל מקום וכו'. מאשר קדם דבר כי שם אל"ף ד"ת ירמזו בו אל הניצוץ העליון הזורח בדבר כללי נבדל, ובי הרמז הוא לזד מבטלי ד' וכו'. כמדובר, ויבאש ענין איך רמזנו אל מקום מי שזין ל' מקום, ונאמין שהרמז אליו איננו המקום ההוא הנלמד לקראת המשיב רק הוא הסכה הראשונה הזורחת שמה, וכאמרו למעלה ורומז אל מה שיוגבל במקום וכו', כי אמנם אם בלחמ ותמים היה הרמז אליו עבר במקום, היה נקל לנסות ולהאמין כי לא אל המקום עצמו יכוון הרמז אבל אל הגדר בחזו, אך אם אין שם הגבלה כלל, על מה זה יכול הרמז ההוא בלתי על הדבר האליה הנצרך המתייב לעומת פניו, ותלילה תלילה לנו מעשונה בדבר הזה. על כן יאל לקראתנו בהרחבה ציור לקרב זה על ידי משלים נאומים למדענו: אבל אתה רואהו במלחמה וכו'. עוד חשוב תראה לסיק הדברים מניעים, בלחמ אחר"כ בעשורה הנציה בעין הסעכרה הזורה התמיהה שזלזלות אשר ראה אותה בדמות מלך או שופט יושב על כסא דין וכו' וכאשר יראה דמות נשאל כלים וכו' ומשושיו. כי הפרס גדול יש צין משפתי האדם אשר ימשש בנערותו ונאכדורו, בלין משפתי בזקנותו וישישותו. ויחקק לפרש משפתי על משפתי אחרים במלך, כי יתחלק בו הרגש כפי התחלק עיניו מעת אל עת, וזה כי רבות הבשר וקציו מתחלק בלדס לפי פניו. וכלל הכוונה, לומר גם כי פשוט בו ותמשותו צידך תכיר בשפיו מעת לעת, ובצניידך תראה וצידך תרגיש כי לעולם לא חוכל לגזור על אודותיו כי הוא זה המלך, מלך גופו השפכה, וכמו שהוא עליו נשאל מלך בליואר: ולחזותיו ומראיו. כי חיכות ומוחלי מהלכב מתחלק ממיד, ומעט מהשנה, ולאחריו המדות ימשכו. כמו שזכר בחמשי סימן י': בעבור שהוא אשר דבר וכו'. ע"ד מה שזכר למעלה בלחמ ואין אלל אחד מהם שם עזע שרומזין אליו, אך

אוצר נחמד

שם לנקות עליו: איך רומזים אל מקום מי שאין לו מקום. מאשר ששם כדוד בקדוש רומזותו נעלה ונקדש מלך מחולק מקום, מאין כל לנו לנחות דבר בנאכר, שנאמר עליו יושב שמים או יושב ציון: ונאמין כי הנרמז אליו הוא הסכה הראשונה. ועכ"ל נאמר שרומזו כזה סכה כהלכות, הלא ישמעו אליוט מה ששמו מדבר: ואנחנו מציעים וכו'. הוא מקדים לזה הקדמה אחת, ואומר כל וזאמר דוגמתו בעולם כזה: כי החושים. כמו חוש הראות והשמע ודומיהן: אינם משיגים מן המוחשים. מן הדבר הרגש לזה כתוב: כי אם מקריהם לא עצמיהם. כמו שתאמר ד"מ חוש הראות כשנראה אדם כלו לא זולת זה ויהיה ד"מ שחן, הנה לא ירגיש ממנו רק המקרה שבו שהוא הנבט וההמוס שהוא מרובע בעל ארבע רגלים, ועומד בהקל פלוי, ואולם כל זה מקרי השלחן, ואך עלם עיניו וזורחתו הטבעית שהוא תענין המתמיד מחזון וכווא כח מרכיב תליון כנחומר הכוח והשעור איתו על שיהיה ראוי לתכלית שהוא שבעתו נעשה, אין יהיה מרגיש זה רק שכל שופט איתו, וכן בכל החושים: ואינם משיגים וכו'. ד"מ כשנראה זה הוא המלך בשפוט כל הלאך אותו יראה ואותו נעבוד הנה נלכ לקראתו, הרי העין הרואה בו אינו מרגיש ממנו זולתי המראים והתכניות והשעורים, הרואים אינם מרגשים מן זה המלך רק מראשו גוון פניו ולבושיו: והתכניות. תכנית סדור איבריו הפנים ובעיניו ודומיהם ערך מראהו זה אל זה, כמו שחאמר המלך יש לו מלך רחב בערך גודל פניו: והשעורים. כמות גדלו ואורך גבדיו ודומיהם לזה: ואיננו זה אמתת המלך שהם מקבלים וכו'. לומר הלא המראה וההמוס והשעור המורגש לזה, כוללם קראת מלך סיקבל מלכותו, ובי אלן המקרים הם הנושאים כל הלאך והיואל וכל לנשים ללחום מתלחמם, הלא אינו המלך רק הכנס שבמלך, וזה בלתי נראה, ועם כל זה כשאנחנו רואים תלך תלך נאמר כך וכן תלך כי נראה ונגדיו: אבל אתה רואהו וכו'. לומר התואר הזה מלמד שאינו אמתת המלך אינו עומד בו ממיד, והוא במלחמה תכשיט אחר וצניידו בתכשיט אחר, ועכ"ל הוא המלך קדוש לזה: ותאמר כי הוא המלך בגבורת הרוש. לומר כפי כנייה הכוח, כשנראה רואה לזכר מלכותו אשר ילכס בו המלך ולא זולתו, אחר גוון ואומר זה הוא המלך, והכוח אינו רואה רק כמלכותו, וכן השכל שופט שאין מי שילכס בלבוש המלך זולתו: ואפשר שתראה אותו גער וכו'. ולא כדכיתם בלבוש בלד

אין הכוח מרגיש המלך בלחמ כמדובר, אך גם בבחינת תואר הגוף, הלא אפשר שיראה אותו נער ואחר כן זקן וכו', והואר ששם המלך לא נקדש ועדיין מלכותו בכל משלם, ככהו אז כמו עפס במשלתו וסודותו: מראיו. לקדש פניו: ומשושיו. שחן גופו אל ממששים איתם גמישים ככה המושב בדכיות זקן כמו בדכיות נער: ולחזותיו. לעת הסיקס ללחום מתמשעות: ובחזותיו. גם המדות מתמשות כשמי השנים: ואתה אומר שהוא הוא. הוא אשר מוראו עליך כלא

שהוא אשר דבי עמך וצוך והזהירך, וזה ממנו איננו כי אם השכל או הנפש המדברת, וכבר התקיים כי החלק ההוא ממנו עצם בלתי נגדר ואין רמיוה אליו, ואתה כבר רמזת אליו ונזרת שהוא המלך, וכאשר מת וראית ממנו מה שהיית רואה, נזרת כי הוא איננו המלך, אך גוף יגיעהו מי שירצה ויפעל על כמה פנים מאופני ההפעליות מהמקרה (נ"ל והחפץ), כעננים הנקרים באויר, ישאם רוח ותביאם אחרת, ותקבצם (נ"ל רוח) ותפזרם אחרת, והיה קודם לכן לא יפעל כי אם בחפץ נפש המלך ההוא, והיה כעמוד הענן האלהי אשר לא יפורוה הרוחות. דמיון אחר, השמש נראה אותה עגול כשעור הצננה ובתארה, כמחירה חמה נחה, והשכל נזר כי הוא כדור גדול מכדור הארץ כמאה ושישים ושש פעמים, ושאונה חמה ולא נחה, אך היא מתנועעת שתי תנועות מתהפכות מזרחית ומערבית

בתנאים

אוצר נחמד

כלא כעתה: כי החלק ההוא ממנו. ר"ל כדור וספול: עצם בלתי נגדר. כח כדור וספול הוא ענין דק רוחי אשר אינו נגדר בגשמים ואין סוס חוש חושם אוחז: ואתה כבר רמזת וכו'. ר"ל ואעפ"י הוא המלך אלנך בעבור שצויו אשר דך ומוראו עדיין קיים שלך: ובאשר מת וראית ממנו וכו'. אף שאחר הכות לא נעדר ממנו מכל אשר ראו עיניך מן המלך: גזרת כי הוא איננו המלך. בעבור שכל דוח איון דן, איך כדור הספול סביב כי הוא המלך נראה סביב: אך גוף יגיעהו וכו'. זה הענין שקולו חושך מלכותו אינו רק גוף מופתי וישיש מי שירצה: ויפעל על כמה וכו'. ר"ל ותפעל על כמה ענינים מהמקרים: כעננים הנקרים באויר וכו'. השלים משלו כלפי ענין הכדור סביב ישראל מהסתחים נכחה בנדרים שזכר למעלה בסימן זה, ואחזקו ענינים מהסתחים שנגשמים שרז קטן מזה כנס מקבלם ומאוסם, מלבד שמתבאר לרעות העדר האדם לא ענין רוחו, כמו שאנו אומרים אדם יסודו מעשר וכו' כענין כלם וכדור מושבת: ישאם רוחו. כדור מניע אדם: ותביאם. רוח אחר מביא אדם, וכמו שהוא ד"ת לשוני המעביר על פי רוב רוח מערבי מביא עננים מהאוקיינוס המערבי: ותפזרם אחרת. רוח מזרחי מסור אדם (ורוח לעשמים בלשון נקבה): והיה קודם לכן לא יפעל וכו'. ר"ל ובדרך זה הוא ענין מכל המלך שאחר מוטו אינו מושל, וכעוד נשמחו כלאו סיה מושל ממלך דן וסיה כעמוד ענין אלתי אשר לא יכול כל רוח לשלוט דן בעבור כדור ס' הספול ענין: פשוט. ר"ל שטוח כעגל עגולה: בשעור הצננה. מין ענין, כמו הכוח מן זונה (השלים ל"ס): ובתארה מזהירה. מין נראה לנו במראה סביב המאורס לארץ ולדרום עליה: בחמה נחה, כל"ל. ר"ל נראה לנו סביב חמה וסיה בעצמה שהשלה תמימותה על הכוח ונמשך האור, וגם סיה נחה עומדת, כדורם סביב מרגיש תנועתה אצלנו חסותה ככל רגע: כי הוא כדור. השמש מדורי ולא שטוח, ורק מתי מרחקו העולם נראה שטוח, כמראה נבנתה הכדור שהכדור נראה כמראה שטוח. והוא כדור גדול מאד עד שהוא מחזיק בגשמינו כמו קפי' עשמים וכו' שלשים כהאין, וסוף מואר להחזיקים הראשונים בתושים, ובאחרונים דוקוק וישר ומאליס הכרה גדול מזה השעור: והוא חמה ולא נחה. ודע שהענינים הראשונים הסכימו לשמלה מיסוד האש אין עוד שום גוף מחלחל מלאכהם יסודות, וסגולותם

קול יהודה

אף אלל מי ששמע דבריו ולווינו וזהוהרנו, וזה ע"י מוטו כדורם הרוחניות הנראות לחשנים שסכל זכרם עד כמה פעמים כמה שקדם: או הנפש המדברת. לפי שזכר שם שכל כלל חזר ופרס נפש מדברת המורה ביחוד על השכל שנאדם: וכבר התקיים כי החלק ההוא וכו'. כלומר כחמישי כיוון י"ב, וממופתי עצמות הנפש שהיא איה נשם ולא מקרה וכו', עד אמרו ולא יאמר חיי נפש המדברת אשר נראונו כמו שגמר חיי נופו, אחר שלא הוכר ולא הוגבל כלל מהנדרים ולא יוכחם אלה וכו', ע"כ. והפעם אללו מפני היותה אורם עצמותי וכמו שיתבאר שמה: וראית ממנו מה שזריות רואה. הוא הנפך: וגיעהו מי שירצה וכו'. כי כל רוח אין בקרבו שיתבאר, וסיה כלל נפשו כי מה נבאר משולה ועצום וסיה כל מושל ויפליהו וסיה נע וגד בלחץ נכון למועדי רגל ההפעליות כלשר יודעת מן המקרה וכו', וכל זה חלק היותו מלאכה בלתי מהפעל רק בחפץ נפשו וכו': דמיון אחר השמש נראה אותה עגול וכו'. מעין הפסל הזה קדם דבריו בשלים ס' מ"ס, ושם כתבנו כי המבט"ס השתמש בו בהקדמת זרעים. והנה האדם ירצה לעינים היותה עגול פשוט שטוחי צלנד, והשכל יגזור על היותה כדומה כדור, כן האדם יראה בשעור אנה ובמאורס, ויזרית השכל מורה עליה שהוא גדולה מן הארץ בקפי' עשמים, כי לא למראה עיניו יספוט האדם היותה עגולה ונחה, והשכל יוכיחם במופתיו כי לא זה חזק ויכח. ומלה מודירה כדי נכסה, שאין שום כדור חלי נש בין החוש ובין השכל: שתי תנועות ברחלפתות וכו'. כי הוא כחתי יולא מחסורו בלכותו בתנועת עצמו ממערב למזרח, והיותה מקרה מנועה מזרחית מזר הכליה. וישום בעבור לרזן אורה מכה בגלגל העליון ממזרח למערב, וההוא מקרה מנועה מערבית ג"כ מכלת הכליה. או נבחר הוא שאמר מזרחית

הם גשם המתיישב, ואין שם שום מאורע ממאורעות ארבעת היסודות, ומאורע שהוא כעל מוטו האורס, מאורע שהוא כעל גשם החמישי, אך רק לשמש כח סודות הדומה כיסוד האש שסביב אליו ומשם יבא האור והחום מניונו השמש,

בתנאים יאריך פירושם, ולא הושם לחושים כח להשיג עצם הדברים אך כח מיוחד להשיג מקרים תלויים בהם, יקח השכל מהם ראיה על עצמם וסבתם, ולא יעמוד על המהות ועל הענין אלא השכל השלם אשר הוא שכל בפועל במלאכים, ישיג הענינים והמהויות בעצמם, מאין צורך אל המקרים שיהיו כאמצע, אבל שכלנו אשר הוא תחלה ככה "כדילי" (כ"א כהילי), לא יוכל לעמוד על אמתת הדברים אלא במה שהגנו הבורא מכחות מיוחדים, שמש בחושים ראויים למקרי המוחשים דבקים תמיד בכל המין, כי אין מחלוקת בין ראות עיני וראות עיניך, שהשמש ההוא והענול "המאיר" (כ"א המהיר) והמחמם הוא השמש. ואף על פי שהמדות האלה מרוחקות אצל השכל לא הזיק זה בעיניו, אבל הועיל, מחמת שלקחנו מהם, ראיה על

קול יתירה

אוצר נחמד

מזרחים ומערבים בכל ראשיהם המטוה וז מיוחד וז ממזרח וז ממערב: בתנאים יאריך פירושם. אולי יזין לגלגל יולא מרכז אשר בו נוף השמש טוטע אשר ממנו יתחייב מה שגלה בשמש מהירות ואיחור בהטעתו בזמן זולת זמן, ומקום הכרום והשכל ממנו הוא מתחלף ברוב הימים. וכבר אמרנו שפין זה מקום נאות לביאור: ולא הושם לחושים כח וכו'. כלמרו למעלה כי החושים אינם משיגים מן המוחשים כי אם מקריהם לא עצמיהם וכו': יקח השכל מהם ראיה וכו'. כי כלמרו לא הפעולות יודעו הכחות, ככה מיתר המקרים מיישר אל הפעם המהות: ולא יעמוד על הכחות וכו'. ר"ל כי המונח מהות הדבר לא ישיג האדם הכמה שלימה, ואין זה כי אם פעל שכל שם מלאכים, והוא לבדו ישיג המהויות בלתי צורך למצוינות המקרים, אבל שכלנו הסיוולאני צריך הוא ללמוד מן הכח אל הפעל על ידי שגנת המקרים המורגשים. ועל זה הוא נושא השך ביאורו בדברים ברורים כשמש: בכח בדילי. ר"ל שהוא ככה מלד משכנו בחומר. ולפי הנוסח שכתוב בו ככה כהילי יתבאר על דרך מה שאמר בחמישי סימן י"ב אמרו במדברת שהיא השכל הסיוולאני, ר"ל השכל הדומה ליהילי אשר הוא דומה ללפס בפעל והוא למדבר ככה וכו' ראויים למקרי המוחשים כראות למחשים וכשמש לקלות, וכן יתר החושים לקראות מוחשיהם, וכל כח מהם נמוע בלמד מיוחד כפיין רואה ואחין שומעת, וכל עיניהם כספר וכמקדים בחמישי סי' י"ב: דבקים תמיד בכל המין וכו'. ר"ל שהמוחשים הם דבקים הם בכל המין על משפט למד בביווריהם המעש. ויסקדים זה למד שהיחבר בנמשל השני כי כן יהיה ענין הנביאים המסכימים כלם על אמתת הצורות הרהויות אשר עין געין יולא וישיד בהם קלסם לקלסם, כמו שאנו עושים במוחשינו: מחמת שלקחנו מהם ראיה וכו'. נדברו למעלה

שמהנח

וודע בזהכחו שלשמש שתי טעמות, האחת יומית, ר"ל מה שכל מעת לעת כדוכה כל כחור הארצי וזה מלד גלגל היומי הסבירי כל הגלגלים שחתיו ממזרח למערב כל כ"ד שעות סקף שלם, והשנית שנתית, וזאת מה שגלגל השמש בהטעתו הסתמיית וגמר סקף שלם בשל"ס יום וכמו שש שעות: בתנאים יאריך פירושם. וסס מבוחרים בזהכחו: ולא הושם לחושים כח וכו'. ר"ל המוחשים לא הושם כחם כח להשיג סדריהם מלד העלם, כי לא נכחו עש כח זה: אך כח מיוחד וכו'. מלמד כח מיוחד לכל אחד מהמוחשים ענין אחד חגיגים מקרי המוחשים המחקימים טעם הסוף: יקח השכל מהם ראיה וכו'. ומן המקרים האלו שהחוש רואה אשר לשכל לבנות לו ראיות על עצמות הדברים: ומכאן הסעין המעמיד עצמותם: ולא יעמוד על המהות ועל הענין. מבלי ראיות מן המקרים ולא יחזק בשכלו בראיותיו, כמו שאין החוש טוטע שום אחר מרגיש: אלא השכל השלם. מן שמשלם שכלו והיה שכל בפועל אשר שהיה ככה עד שש שכלו השכל המלך טעומד בשני עצמו ואין לו דבקות בחומר. וזאת מעלת הנביאים גדולים אשר לא היה לשכלם ר"ל לשמחת עוד שום נויים אל האות החומריות ועניני סוף כלל: ישיג הענינים והמהויות בעצמם וכו'. במדרגה האחת משיגים עניני כל עצם ומהותם בקצרים אחת מבלי עיון והשגת הקדמות מן המקרים שהרגיש החושים, אך שכל עומד לו להשיג העלם כמו שהחוש מכיר המקרה בלי עורר ועיון: שיהיו באמצע. יקח מהם הקדמות לבנות העלם: אבל שכלנו. שכל המון בני אדם שלא זכו למדרגה זו: אשר הוא תחלה בכח בדילי. הוא כח שגקראוהו הרשאים חומר ראשון וממנו נקחוהו הארבעים יסודות. וכמ"ס רמב"ם ספ' מה יסודי הכוהם כלם י' ברא גולה אחד נמשל גלגלם בראש וכו' וברא ארבע צורות לגולה סוף, ואין נקודות בגלגלים, ונקבע כל צורם במקלם גולה סוף, צורם ראשונה צורת האש וכו'. ומפני שהוא ראשון לכל הממרים קראו הרשאים לבח כל חומר כח הסיוולאני, והוא מלד ערביה אשר קראו כח החומר הראשון, ולפיכך אמר מאחר ששכלנו נתחלה קודם שכלות שכלו החיים אם היה זוכה, או שימות ותפטר בסוף מן חומר, או יהיה שכל לבד, רק כל עוד היווה קצור בחומר כגופני אלא לו שניו סדריהם על אמתת עצמם בשכל נכדן מן סוף אם לא ע"י חושי החומריות: מכחות מיוחדים שמש בחושים. אשר שם הכוהם בחושים: ראויים למקרי המוחשים. החושים ראויים לקבל מקרי המוחשים להיוות כח גשמי ונאותים להרגשם המקרים: דבקים תמיד בכל המין. החושים דבקים כלל מין בני אדם אחד לא נעדר מהם, וככלם מדרגת אחת, כהם כנכסיל לא יעדיף ולא יחסר כח החושים הסס אל לא מדרגתן בגוף והסכרסם נעז: מן אין מחלוקת בין ראות עיני וראות עיניך וכו'. כלומר אין הלוק בין ראות הכלתי יודע ראיות המוניות שהשמש נחמת אינו כמו שהוא נראה לנוש, וכן סיוודע שאינו כן, וכלם מודים שאלו ראיות אחרו שטחי ומאחר ומתחם: מרוחקות אצל השכל. עומד למעלה: לא הזיק זה בעיניו. מה שהחוש מאמר שאינו כן אינו מזהיב לגלגל כפיין שארבעת המכשיל יקח ראיה מן החוש מאחר

שכח

www.daat.ac.il

דעת - אתר לימודי יהדות וחרו

על חפצנו, כאשר יקבל תועלת הפקת המשכיל אשר יבקש גמלו, במאמר אלעם"ש אלאחור"ל "שעיניו (ל"א בעיניו) טרומות שרואה מאחד שנים, אני רואה במקום פלוני שני כרוכיות גראני"ק, והפקה ידע כי הגמל הוא, שרואה מאחד שנים, ובהלישות ראותו גרמה לו כי הוא כורכיא"ה גראני"ק, ובעבור עוות ראותו גרמה לו שהם שנים, והועיל הפקת בעדותו, ודן אותו לכף זכות ברוע מליצתו מפני רוע ראותו וכן החושים והחכמה הדמיוני אצל השכל. וכאשר שם הבורא בחכמתו הערך הזה

אוצר נחמד

שואל יודע מניין וכדל דרך הכחול בלדס שועל משל ילמוד חכמה על מה שואל: כאשר יקבל תועלת הפקת המשכיל. הכיח משל נחש ע"ז, שואל כמו שהפקת המשכיל מקבל תועלת: אשר יבקש גמלו, הפקה נאמר גמלו ממנו והוא מביקש לחייו: במאמר אלעם"ש אלאחור"ל. כוח אדם שטיח אחת גומטס המכונה, ולשיק הוא רואה מכל דבר שנים, כמובא בחכמה הכחול עשם הדבר, וגמלו בנשיון כאשר ישים אלצנו על עינו וידחקו מעט למטה יראה מכל דבר שנים: שעיניו מרומות. ומכאן נוסף לה כיון שיש עינו בגורח ורק פחיתות מעט (כמו שפירש בערוך), ומשני זה דבר גדול גרמה לו קשון ורעיונות משובש: שרואה מאחד שנים. מוכיח על אלעם"ש אלאחור"ל: אני רואה במקום פלוני שני כרוכיות גראני"ק. וכן שואל שוף שאלוהו ארון, והוא כרוכיא בלשון גמלא. זה הכוח מהחם מוס הכוח משל דבר אחד שנים גרמה לו שסם שנים, ומכאן שטיח טרומות גרמה לו הגמל הגדול בלדסו אלוהו שואל כרוכיא, ע"כ סגר לנפקה שראש שני כרוכיות: והפקה ידע וכו'. מאחר שהפקה בלדס בנחום כרואה ובשכלו כיון מכיר מכיון זה המספר שואל בנחום לראוהו, וכיון ששם שאלר הוא שנים הוא בלחם אחד, שכן ראייתו על זה האיש מתייחס שאלר יאמר הוא שנים הוא אחד בלחם, ואשר יראה לו שוף שוף הוא גדול בלחם, וכו' גמלו שאלר ומלאו במקום ממחר אלוהו: והועיל הפקת בעדותו. אלוהו כיון גרמיותו לראוהו עכ"ז קבל הפקה תועלת ממנו: ודן אותו לכף זכות ברוע מליצתו. לא שכן עליו שטיח כרוכיא, אלא כך ראוהו לנכיד בלחם מפני טבע לראוהו: וכן הדורשים והבחי הדמיוני. ר"ל כמו חלו הסגירות ונמו טבע הכח, ודמיון הכוח הוא דמיון שטיחם סגירותם אלוהו כיון לל הענין לפי גדלו, כך החוש רואה השם הכדורני גדולו גדולו גמלא הוא, כמו נחש עגול, כמו שראה זה האיש מן גמל שוף שם אלוהו ארך. ודמיון אף הוא נחש לטעותו באשנים בלחיות פשטם והוא מוכיח עליו לכריות אלוהו בלחם (לפי דעת הכח), ואחר עליו שואל המאמר ובחכמתו כמו ששם זה ואחר שראה שני כרוכיות, ובשכל ששם זה ומדמיון הכוח שכן הוא דיון הכוח שראה הדבר במחשבה מופלג רגון כרס לפי ערך המחשבה, וגם יראה מן הכדור עגל שטוח, ובכוח על הדמיון שראה ממחר שנים, ומן השם שואל עשם ששם רואה ממש הכוח והוא נחש, ואם נחש מהחם רק ממש הדמיון יסוד שאל וכו' וכו' ובאשר שם הבורא וכו'. כלומר וכו' שש

קול יהודה

שמהשגה המקרים בלחמנות החושים יעמוד השכל על אמתה עשם הדברים ומחוס: כאשר יקבל תועלת הפקה וכו'. דמה השכל אשר יחור לדעם אמתה של דבר, אל הפקה המבקש לה הגמל הנאמר ממנו. ודמה החוש והדמיון הבלתי מטיקוס רק במקרים, אל מי ששלה לה עינו השטרות, שפירש בו הערך מי שטפסטי סגורות ולקין פחיתות אלא מעט, מלשון לח"ל פרק במה מדיקין (ל"א) מפני מה עיניהם של תרמאדיים סגורות לפי שדרים בין החולות. והמשל מוכיח כי הפקה יבקש גמלו, ועל כי ממחרו של בעל העינים הסגורות ומלאה, עשם היות הוראותיו בלחמנות דברים מרומות מן החכמה. והוא נחש מאד אל המשל כמו שיהיה זה גמלו בדבריו הגמשים: ובראיותו ראותו וכו'. התלישות העטה במין הכרואה, על כן יתלקף וימיר מין הגמל בבעל חיים זולתו, והעוה העטה במין, על כן יתשג אלוהו האחד לשנים: ברוע מליצתו וכו'. כי בעבור היות לו שטים חלושות וטרומות, היות מליצתו במה שהיה בעל חיים, ואלו הנהגותיו כיון ידברו לכף זכות וישמח בהועלת המושג בעדותו זו לא נחמה. וכדרך אמרם יבא הכח מכל מקום: וכן החושים והחכמה הדמיוני אצל השכל. לענין דמיון השם המוכר למעלה אשר על ביאורו שאל זה המשל הזה החלה מחלוק הכוח עם הפקה, ועמה יתחיק דברו אל ענינים כוונים ומעולים מאלה. ואיך מדרכי השכל לעלות מן המדוך אל הגמלא. ובכן ירדו עליוניו למטה ויעלו תחתונים למעלה ורחוקים יעשו קרובים להסוף הח כח בהשגה שכלו על דברים נעלמו ממנו, והוא מה שאלר ובאשר שם הבורא בהכמתו וכו'. והשם הכח והחכמה דבריו ראה בו העין הסגורה אשר יחור. והענין שאינו נשתי, ראה בו האורות הרומיות הגמלא אל הנחיש שקדם זכרם וזכור יזכרם עוד בהליות הפסקה. ואלו כוונה דעה שיהיה העין ההוא הנדלה בלתי נשתי מכל וכל, שהרי בשני סימן ד' היות דברו שחמשייתו מן השם הדק הרומי הנקרא רוח הקודש האורות הרומיות הנקראות כבוד ה' וכו' והקודש הכרוני למעלה, והוא נחש עשם דמה כזה

באמר אחד כך במדוך, ומה שהגדילו מספרים אומם בהנחיות אשר ראוהו מושגות וכו', אלא אמר בלתי כיונה נשתי בערך אל השמיח המושג לחוש הנדלה לעין כל. ונראה שזהו עיון המורה פרק כ"א מהרש"ם באמר כי מעמד ויטבור ה' על פניו ויקרא המדוך: וז"ל ר"ל היות שם עשם אל בלתי חוש ראות אלא לדבר נדלה בראייתו יגיע שלמות ההשגה השכלית, כמו שפירש חזקוניא זה אלא לא יתקנה ההשגה המדלית היות ז"ל במחלה הנבונה כמו שאל באברהם והנה תמר עשן ולפיד אש אשר כבד.

י'

זהו בין החוש הנראה והמוחש הנשמי, כן שלם בחכמה ערך בין החוש הנסתר והענין שאיננו גשמי, ושם למי שבחר מברואיו עין נסתרת רואה דברים בעיניהם לא יתחלפו, ויקח מהם השכל ראייה על ענין הדברים ההם ולכותם. ומי שנבראת לו העין הריאה הוא הפקח באמת, ויראה כל בני אדם כעורים, ויזרם ויישירם, ואפשר שיחיו

אוצר נחמד

קול יהודה

אז שהיה עם זה בשנת חמא אלן גס כן, ויהיה הקול הוא אשר עבר על פיו אשר הוא נברא גם כן בלא ספק, ע"כ. כן הדבר הזה אשר דברו החזר, כי בריאה יברא ה' גשם דק רוחני וכמעט איננו גשמי לעולם דקוה, וממנו יאשיירו צורות רוחניות בחפץ היולד בדרך הוא, ולא כל העינים זכות להשגתם כי אם עיני השקדים אשר ה' קורא ורוא נכון וחדש ככה ראוהם, ואז שכבר הושג כל מה שרצה היישר, והוא ישימם במדרגה ראיהה בסמל בחרה במראה האלהי וביהר הצורות הרוחניות שזכר למעלה, ויבא עוד זכרם אחר זה, ולא חסדיה עיניהם מראה, כי בחכמה עליונה הושג ערך בין החוש הנסתר שזכרנו ובין הענין המוכרח בלתי גשמי לעולם דקוה כאמור, ומה המראות הרוחניות ההם יתעורר שכל הנביא על אמתות עיניהם שכלים אלהים, כהעשורות הפקח הנזכר למעלה את הנגל המבוקש, על ידי מי שניינו מרופות: ושם למי שבחר מברואיו וכו'. הוא ציור מה שהונח מענין החוש הנסתר. והנה הוא פוסח על שני סעיפים מתפקד בעיניו אם הוא עין נסתרת רואה וכו', שהכונה בזה על תוספת כח מושג בחוש הראות כאמור, או הוא הכח המכריח בעור שישמש הכח השכלי, כי אז יתחלל כל ציור אורח ומנוגש עדו יודקך הדמיון אל מול פני המראות הן הנוראות, שמכה הוראלין ישיעו השכל אמתות נכדוה, כאשר יבאר הוא עצמו בהמשך דבריו. ומעין זה הוא מה שכתב הראב"ע סוף פ' טעם על וישמע את הקול מדבר אליו וכו', וטעם וישמע שאלו בלדו היה שומע הקול אל מול פני שהוא בזהל מועד מתוך לפרוכה, גם זה נכון כי ה' הוסיף בהרגשה אצו, כאשר הוסיף צלור עיני נער אלישע, וכן ויגל ה' את עיני בלעם, ע"כ. ומה שאמר רואה דברים בעיניהם לא יתחלפו, הגדולה על אחתהם הסבחה על המין ההוא על הצורות

הגשמי. ר"ל כמו שפס' טעניע בטבע האדם החוש להרגיש המוחש וסע לו ענין ידוע נאמר בהשגתו בקרוב מן החוש ובחורקו ממנו, וזאת כולל תמיד כסדר אחד, וכאשר נתבאר להבחי הראות שער הכמות הנראה מרחוק אל הנראה מקרוב, שזו לערך המרחק. "ע"כ אם אדם רואה גשם אחד במרחק עבר אמת ונדמה לו בהשגה למראה עיניו ארבע אמות, כשהוא במרחק עשרים אמות ודמה לו גדלו על שתי אמות וכיוצא בזה. ביי החוש הנסתר. הוא אשר נתן אלהים את עבודת הכנייה שראים בעין נסתרת מראות אר"כ מהן הם להראותם כמו שיבא עוד. ואולם המראות אלו עדיין אינם מורות על הענין המבוקש באמת לנביא, מפני שהם נראים לנביא על עיני חמורה וצוירים, רק שמחוק התמונות ההם נאמר מבין עיני הכרונה שזאת התמונה מראה אמת, אחר שמבין חסרון העין הנסתרת אשר לו מפני דבוקה בחומר סוף רואה על סדר אחר, ומנוגות עיניהם רוחניים בהשגת השכל אלים, וכמו ששכל מבין גדלות השגת ופדויות המראות עיניו הכורא אצו עגול וקטן, כן יבין הרוחני מולא המוחש: ולבנות. ר"ל הוד הדבר, כמו שהלך הוא שוכן האדם ועיקרו: וזו שבבראה לו העין הריאה. ר"ל וזאת הסעיף למדרגה הנכונה: הוא הפקח באמת. עליו יסכן שנאמר שזו רואה, לא אנוחם שהחוש מטעה אמת, לבל הם רואים בעין נסתרת כל דבר בעיניו ובעיניו שהוא לא יתקף להם הדבר בעיני אחר. ועל זה זה אמר הכוזב כי לנביא היום יקרא לעינים הראות (ש"א ט'): ויראה כל בני אדם כעורים. אמתו שלהם ההשגה האלהית לנבואה בני אדם כלם, כמו הפקח המוליד אחריו חבורה גדולה של סומים, כל אחד נשען על כף שומה חבירו והפכה בראש כולם: ויורם ויישירם. לולא הנביאים אשר במחלה ה' נתנם באלן להיות לכל באי עולם לעינים להורות להם דרך ההשגה האמתית, כבר היו כל אומן בני אדם מראות היישר עד סוף כל הדורות כשם כסדר כל בני הכין, והפ' בהתוד שחלם בחירות הקדמונים להאיר נחיד לבני אדם יושבי חשך, ואחריהם משם אים האלהים קבל דברי אלהים חיים בהמון רבם אשר נללם

עמיו אללי הוא מתמלא לעומת אחרו אחר כך שההריאה ההם וכו', והכונה שהעין הנסתרת אשר הושמה ומלך זה יתכן להעיד בהם קצתם לקצתם כאשר יזכיר. וכמו שאל זה יצוה בלחמו במשלו ההכר שהחושים הראויים לתחושים הם דבקים תמיד בכל המין וכו'. וזו היא שימת עין אשר שם החזר עיני עליה בלחמו אחר זה שאלה העינים וכו' קיימו אותה הנביאים מפני שלא יכלו להכריח מהם שראוהו בעין הכרומית אשר פון להם יתרון זה, והיו קללות בדורות נחלקים לא העשור עליהם ההכרמה וכו'. ולשון בעיניהם שירצה לומר בעיניהם ועלמם, הוא כעין אחריו הדבר בעיניו, ולשון ההכר עצמו שחמשי סימן ו' עיני העלמים, גם שם ס' כ"א הפך עין העלמים. ולפי דעתי נכון מולא מלשון כחוב אליו יראה ה' בעיני (פ"ב ט'), שהוא כמו בעיניו. ואפשר שזהו גם כן במראה ובשיעורו, מלשון ועיני עיני הנדולה, בעין הקרה הנורא: ויקח מהם השכל וכו'. כי ילקום המוחש והקליפות ירוק: הוא הפקח באמת. אחר בלחמי כי כבר מליו השכל המוחש וכו' ק' שם שקדם. ועמה דקדק המשל והעלה אל הוראלין המשל נעלה מאד, והוא שכל השלם הנבחר שזכר למעלה

יבקשחו השכל, כאשר הביאנו הרמיון במלך, כי מי שיאמר שתוא הארץ חלקן הלוכש המשי אשר הנזר על ראשו והדומה לזו, איננו כוזב, ומי שיאמר שאיננו כי אם המשכיל המכיר המצוה המזהיר בארץ פלונית בזמן פלוני על אומה פלונית, איננו כוזב ג"כ. וכשרואה הנביא בעין הנסתרת הצורה התמימה שבצורות אשר ראה אותה בדמות מלך או שופט יושב על כסא דין בענין צווי ואזהרה, מהקם (כ"ל מלכין) ומהעדה, ידע שהיא צורה ראויה למלך נעבד נשמע. וכאשר יראה דמות נושא כלים או נושא כלי ספרות, או הנזר לעבוד עבודה, ידע שהיא צורת ראויה

אוצר נחמד

קול יהודה

השכל, כי נערכו אין אמתות הדבר הוא מה שנראה ממנו לחוש, אבל הוא ענין פנימי מסתתר לא ישיגנו כי אם השכל. והענין הזה כאשר הביאנו הרמיון במלך כי מי שיאמר וכו'. וכן הענין שזה בשם אל"ף דל"ת אשר הכיב ביאורו מסעים נאחזו במקום הזה, וכמו שקדם אמרו וכאשר יהיה הדבור עם דבר אלהי כרומזים אליו יאמר אדם באל"ף דל"ת ע"י יו"ד, כלליו הוא אומר דל"ת חס משלי ורומז אל מה שיוגבל במקום דרך העברה וכו'. וכי ענינו שזה אל המשל הנשוא שחננו עליו. כי הנה הרמז יאות משני הכנים, ר"ל הרמז אל הדבר האלהי הנבב לקראתו ורומז אל הניצוץ האלהי השוכן בקרבנו, ובנחיתות שנות אל שום אחד מהם כוח. ותעלונה כליומין כי נפתחו בזה לפניך שערי בית אמרי הראש"ע ש' מפסיקים על פסוק כי שמי בקרבו וכו', כבר פירשתי כי שם הנכבד הוא שם הכנס, כי הוא לבדו, גם ימצא חלף יאמר, כי שם הוא ומאחר

מלך מדבק השכל, ואין ערך לצורות חנוניות לכבוד ש' בעולם מכל מדות האלו, כפי קראונו בשם כבודו יתברך מלך הכבוד המנוח שם: כאשר הביאנו וכו'. כמו משל השכל שזכר למעלה: כי מי שיאמר וכו'. מי שמהלך את השכל ואומר שהוא איש ארץ לכן מתנאות עניו לנפש משי ומר על ראשו, אינו מכוון, אף שכל אלו הם מקריים למלך סודו, ועל השכל הוא רוח השכל אשר בו: אשר ראה אותה בדמות מלך וכו'. כמלאך ישועה (י') ואחלה את ה' יושב על כסא רם ונשא וגו' שהם עומדים ממעל לו. ובדע"ל (י') הוא שמים עד די כרסון רמיו ופתיק יומין יתכן לבושים כהנא חורב אלק אלהים ישמאניה דויה יתכן וספין פתיו וגו' עד ושאר חיותא העדי שנתנו, אלו האורות מורו על דמיון מלך שופט יושב על כסא מלכותו, ומשכריו עושי רצונו עומדים ממעל לו מומנים לשמוע בקול דברו אל אשר יאמר: מהקם מלכין ומעדה. ממלך מלכים ועשירין, וכפי' דע"ל מהעדה מלכין ומתקם מלכין: וכאשר יראה דמות נושא כלים וכו'. כל אלו האורות היו נראים לניבול האורות שם

הכל. ועלם בקרבנו משל לעולם שהנקודה היא קרובה אל כל מרחק, על כן היה כבוד ה' בקרב הממסס וסמך בחור הממסס, וכן כבוד כי אלה ה' בקרב העם הזה, והכיה ויורר רוח אדם בקרבנו. ואל שחומס בעבור שהוא כבוד כי אם שמוע השמע בקולו ואח"כ ועשים כל אשר אדם. והנה אמן קר משל, כל חכמי המדות הביאו ראיות נמוכות כי עלם הלבנה גוף מקבל אור השמש, כי אדם בעצמו אמן קר מנה לו וכו'. ואחרי הביאו ראיות על היות גוף הלבנה בעצמה נעדר האורה ובי אור השמש יראה אור, המשיך דבריו שם בחמור, והנה ידענו כי אור הלבנה ביולה חסיר האור, והנה אם אור רבוען זה אור הלבנה יאמר אמת, ואם אחר שנתנו זה אור החמה יאמר אמת, ע"כ. ואל מול פניך יאמר דבריו פרשם וישלה בחמור ודעתי בזה המלך שגראה ליעקב שהוא ע"כ, והבאר קר אל השם יפקח את לבבך בפרשם כי ע"כ בקרבנו, ע"כ. והנה עין רואה כי עומה בחלק מהם שהוא כבוד ה', ואור הגוף הדק הכחול אשר חזן האלהים המשייך כפי חכמו הכבוד האור כמו שייחבר ההנר בחמית הפסקא האלה, ושמו ית' השוכן בקרבנו הוא הניצוץ האלהי האור שם, כי על פ' זכר הנה מה שקדם ביאורו ש' שמוי כי השם הנכבד הוא לפעמים כמו חומר שמורר על צורו לדבר אחר כי מחלו הכל. ועל זה ביאר שם אמרו ה' אלהים על דנקות המלאכים הקדושים עמו. וכן הענין בכלן כי שמו מלך היותו שם חומר אשר אף יריתי בגוף הדק הנקרא כבוד ה' כלומר. וכורה שם כיות הכבוד הוא בליה מאיר מעצמו והרי הוא בעין אדם הניצוץ האלהי כמדונה גוף הלבנה אל אור השמש, אע"כ הרשות המונה לפסוק כה וכה ליום הדברים לאו ולא, אך במשפט הבחינה הראויה לפיכך, כמדובר. וזוהי והבאר ג"כ מה שיבא מדעת ההנר שהמלך נכבד אל הגופים היסודיים הדקים. ובהגיעו למקומו נבאדרו כיד ה' הכוונה עליו: וכשרואה הנביא בעין הנסתרת וכו'. למע שהיה כי האורות הנראים לצורת מורוה אמתות אלא השכל, נעמק לבאר את דברי מיני עורות. הא' כשפולה הצורה התמימה שבצורות המורס עליו ית' וראה אותה בדמות מלך וכו', כדע"ל איש חמודות כלומר (כ"י ז') היה היות עד די כרסון רמיו ושקוף יומין יתכן לבושים כהנא חורב וגו' עד אמרו ושאר חיותא העדי שנתנו וגו'. ובכוף הענין ואחר שם ענין שמיא וגו' וליה יתכן שלמן ויקר ומלכו וגו'. אז ידע הנביא בבחינה שכלו שהיא אורה ראויה האורות על האמת יהודה ית' מלך נעבד נשמע. והמין השני האורות הוא אשר בו יתבאר אמתות ענין מלאכים, וי"ל כאשר יראה דמות נושא כלים וכו'. כיון מהלך למע שגלה ויחאקל (פ') והנה שם אלהים כלים מדבק שער העליון אשר משה לאוה ואלו כלי מעו נידו ואלו אחד בחוסם לבוש בדים וקסה הכוצר

דמיוני

ראויה לעובד שומע. ואל יקשה בעיניך דמות אדם לבזר, כי בבחינת השכל נדמה לו תחלה באור, כי הוא החשוב שבמוחשים והדק שבהם והסובב והכולל חלקי העולם יותר מכלם. וכאשר נחשוב במדות שאי אפשר לדחותם, בין על דרך ההעברה בין על דרך האמת, כמו הי ויכול ויודע והפץ ומסדר ונותן לכל דבר מה

אוצר נחמד

שיש אלמים שופטים נאמן שוקד על דרכי אדם וממלכיו, ואין מסגר לגדודי הסופרים הנודים בני אדם נהגות כה"ס לשלם לאדם כדרכיו וכמעשיו, ועם כיות שהסגותם האלהים מאד נעלה ויותר מוכנות ומתחממות מהסגותם מהלך ומחשבות אדם עמו, להיותו ית' לבדו עיניו משקפות בכל האדם והאדם כל חדרי בטן ממים ומחיה יתחן ויחפא הוא לבדו, עכ"ל נראה הדמות הנה לגלגל כדרי מה שאפשר שיהיו, כי כפי שיש באדם והשכל מניין דרכי משפטו אשר מאד נעלה רחוק סדקה ממדת מלך כ"ו: ואל יקשה בעיניך דמות אדם לבזר. כפי' ציוראול ועל דמות הכסף דמות מנהל אדם, ויחזק סגיו הדמיון לראות ענין סתמיות הכוונה על דמות אדם, ומה דמות הוא שיערכו אליו, ויטעו המלאכים כיט ישיעיו בשש שרשים בלמודו שרשים עומדים ממנו לו, והייט נורם נורא כחש אורגה, ואין נדמה סגורא עמנו דמות אדם. והוא כל שאלמו תכיל' ככ"ל גדול כהן על נביאים שמדמין נורם ליוצא, שנאמר ועל דמות הכסף דמות מנהל אדם: כי בבחינת השכל נדמה לו תחלה באור. הנה אחר שאין דמות לגדול לו ית' וכסודא לנפשו לו בור' לנבר אה האוון נדמה אותו באור, כמו שנאמר ומראה כבוד ה' כחש אורגה וכו', ונאמר כי שש ומנן ה' נבואה: כי הוא החשוב שבמוחשים, האור הוא מחולקת האש, והוא היסוד היותר דק בטבול. וכבר נזכרת דעת האדם שאור בשש אור רק מדי יסוד האש, והוא הנקרא גלגל האש לקדמונים, אשר אחרו השכל שישלם נביאיות יסוד השער והוא האור, ואחריו יסוד שים, משניות נכש כדור שים, וביני שיעס יסוד אור חושף וכוכב כל דבור האור והמים, ואחריו יסוד אש מבכד וחושף הכל והוא דק נבטיותו נקטרויות גלגל הירח, וגם אחרו סגורא יסוד היותר גדול בטבול. וזה שאלמו והסובב והכולל חלקי העולם יותר מכלם: וכאשר נחשוב במדות. ואולם כלכר נראה להסביר חזון שש דמות שאל ית' לא יכלו ממש אור ויכלו להטעם והאליהו נכש דמות והוא משניה נחשבים ושופט נאמן: בין על דרך ההעברה. ר"ל המדות האלו לא נתנו לבין אלו ית' והנך על דרך שש המיך אדם, אבל בלאו כחן עמנו ויותר נכבד על און חכמים, ורק לרמו על יכלו און לו להאריך נגדו ית' רק לבין בני אדם: בין על דרך האמת. אש נראה לבין אותם ע"ד האמת, והוא כענין שביאר במאמר ב' סמן ב' לא

קול יהודה

במחנהו, כי משה הכלים דמו לאיש כלי מפניו, ומהו כלי ספרות, רמז לקשה הסופר במחנהו. ואמר כלי ספרות, כי לא ראה להכריע בקשה הזה אש הוא כלי הדיו וכמו שפירש צו הכד"ק, או הוא ספק הסופר כדעת יונתן, ולפיכך אמר הסופר כלי ספרות יסיה מה שפירש, ואחריו כן בלמודו או הגורר לעבוד עבודה, כיון למה שאלה דמיון (י') והנה אש אחד לנפשו בדים וממנו מנונים וגו'. והנה נזכרת כאלה ורו משפט העובד והשומע, והוא אמתה ענין הנזירות הכנה אלו השכל: ואל יקשה בעיניך וכו'. לפי שדמה האל ית' והנך על השמש ואל המלך, יקשה על שאלם און ייווה דמות אל הסופר בשם נורה מן הנזירות, ע"ד ומה דמות העברו לו, והוא מה שהקשה צפני תכיל' במאמר ככ"ל גדול כהן על נביאים שמדמין נורם ליוצא שנאמר ועל דמות הכסף דמות מנהל אדם. וכמורה נרדאון ב' מ"ו ביאר כוננה ח"ל, כבר ביארו כי אלו הנזירות כלם אשר ישיגום הנביאים במראה הכוונה הם נזירות נבראות, והש' נוראם, והוא האמת, כי כל נורה מדמה היא כדורא. ומה נעלה ממאמר גדול כהן, כחילו הראו על ענין ש"ס שהענין ההוא קשה עליהם וכו', ע"ל. ועוד כחש בלשון ב' ז' אחר ביאור המדברת ח"ל, וכל מה שחשולו חלל ההשגות כלם כחש כדור ב' ר"ל המדברת לא הרוב, כי לא ימסילהו ית' והבן זה, ע"ל. אמנם המהרש"ה ענין ואל איליו בני ישראל תכיל' שנה ידו להחזיק בשקטת שמדמין נורה ליוצא, בא להקל הקושי הנמשך בדמיו האדם, ואמר כי הדמיו אשר יעשה האדם לנורה, והוא אמרו דמות אדם לבזר, אינו כי אש כמחשבה שגויה, כי הוא ית' דמה לו לאדם החלה כדור, מזה עליו חשיבותו במוחשים, וענין הדמיו חלל לנזירות על חשיבותו המופלג. והוא דמיון השמש שזכר למעלה, כי הוא לבדו מצב האור נבטיותו ובלאו ית' אור כל יתר הנבטיות לפי דעת שלימי הפילוסופים, וכבר קדם סבור מעלתו וסגולתו כפי סמיון ב' ז' ואמר החשוב שבמוחשים, כי

מחוק האור לעינים: והדק שבהם. כי על כן הוא כמו פולה וזקוק בצורה כדק: עין: והסובב והכולל וכו'. מחוק ומשקף בכל הדברים וכלם נאמרים לאורו ולעולם הועלה. ונאמר לשם חזון ואל יקשה בעיניך דמות אדם לבזר, ויחיה הקדמי ית' דמות אדם לבזר, כמו שהזכר כדרכיו וסגולתו מניינו, והוא לבדו המיך אש עליו יסובב כל דבריו המוחשים, אלה שהקדים להם נאמרים עשם לענין דמיון ית' באור, ואם אש וכלל ציור הקדמי, כי היה צוה כעשה נורה פחה להכנס ממנו אל ספיר דמיונו באדם. ואמר אש אשר חמור הקדמי כי ענין וסגולתו: וכאשר נחשוב במדות וכו'. אחרי שפירש ענין הדמיו אשר הורגלו לדמות עמנו ית' באור, נעקק על הורגל דמיו באדם מזה המדות המיוחדות אליו ית'. והמדות הללו אש קן אש זכר ומה שאל' ומה שאל' לרחיבות בין ע"ד ההעברה בין ע"ד האמת, כי ע"ל חכמים אש נאמרים כי קן אל ישיגם כדור על כל אלה, אש שיוחשו לו ע"ד העברה, כענין זה שזכר שם בלמודו שאל השכל אמתה חושש העשם האור אור או מן, היינו אומרים ע"ד הסברה שהוא אור, מירגלו מיקדים למחשבה

מה שראוי לו ושופת צדק, לא נמצא במה שאנו רואים דמיון קרוב מהנפש המדברת, והוא האדם השלם, וזה מצד שהוא אדם, לא מצד שהוא גוף כי הוא משתתף בזה עם הצמח, ולא מצד שהוא חי כי הוא משתתף בזה עם הבהמות. וכבר דמו הפילוסופים העולם באדם גדול, והאדם בעולם קטן. ואם הדבר כן והאלהים הוא רוח העולם ונפשו ושכלו וחיותו כאשר נקרא חי העולם, כבר נתברר הדמיון

אוצר נחמד

קול יהודה

למחשבה שמה שאנו רואים דמיון קרוב וכו'. כנדי לסביר אלו המדות אשר נאמרו ונפשו ממנו וי' יהיה על איזה ז' יסירה ודאי שלא נוכל לכוונת כחור גדול, מאחר שאין העיניים האלו נחשבים בו ולא כשם דבר אשר חוש האדם חופשו מלבד נפש האדם השכלית, ולפיכך כיהם המראה כוחה מתגלה לנביא למען דעת כי הוא יתברך משגיח ופועל דרך וכו' בעולם השכל במין האדם, ולא יוצר זה ממנו מתחת רוממותו, ושהוא קדוש ועזר, ממאחר שמהם עליו לנביא בדמות אדם, וזו האות כי לא נעלמו מעל דרכי אדם ומעליו ושהוא חזק כהדקס: והוא האדם השלם. ר"ל שם אדם לא נאמר רק על הנפש השכלית, לא על הגוף שאין זה אדם רק בדרך הכרחי והוא האדם: וזה טעם שהוא אדם. ר"ל בזה שם בלבד נקרא אדם, לא מצד שיהיה גשמי, שהרי אף הסומא מן האדם יש לו גוף גשמי: ולא מצד שהוא רוח. לא לא מצד רוח החיות שבו, הלא בזה הכהנה דומה לו, ואם כן לא נקרא אדם רק מצד הסבל שבו נגדל מוחלטו כהנה ונחמתיים, ואין זה רק נפש השכלית: וכבר דמו הפילוסופים העולם באדם גדול. ר"ל גם כל המציאות כהנאית כולה, והוא מובנים גלגל העליון עד מרכז הארץ דמו אחר לאדם גדול אחר. וכבר ביאר המורה בח"א פרק ע"ב איך חלקי העולם ככללו מסודרים על סדר יריביו הגוף כולם: והאדם בעולם קטן. וכן האדם נקרא עולם קטן, כשם שאין הסבל בין שתי אצות יצירת גוף האדם ובין שתי אצות יצירת העולם ככללו כולו, ואינם נבדלים רק מצד הכמות, ר"ל נגדל: ואם הדבר כן. ר"ל מאחר שהפילוסופים עולם כהנאית בדמיון או לרמות האדם לעולם כולו: והאלהים הוא רוח העולם. וא"כ אינו רחוק הדמיון של אדם לנפש המדברת שגדל: וכאשר נקרא חי העולם. כמ"ס (דניאל י"ב) וישבע בזה העולם, ומפני שחי נקוד לזכר"י הוא קטן

לנחש ולמחשבה על כל המצאים אשר נחמתיים, לז"ח כי הכסא, והמדה ומתאר אל אשר על הכסא מראה אדם שהוא על כסא הממשלה על כל מה שחתהיו ויהיה זה הסיפור מוכרח לכפל מלה עליו, ע"כ. והנה לדעתו ענין הכחוב כי על פי דוגמה הדמות עליו אשר בה יתאר המרכבה לכסא שאין זה כי אם לדמיון בעלמא, ויתאר ג"כ הבורא יתברך כיצד יצוה על מרכבתו למלאה אדם יושב על כסאו, ותכליתו זה הדמיון הזה הוא להורות על החיות וי' מתקבל לכל לראש על גפי מורו כי יתאר הממלכות. ומוסרף אין על ביאורו כי סוף הכחוב הכסא בלחמו מלמעלה, נעשה כאומר יתעלה ויתרומם מן הדמיון הזה עליו רב, כי אין זה רק לשבר אח האון במה שהיא יכולה לשמוע: וכבר דמו הפילוסופים וכו'. הלא בה דבר המורה בראשון פרק ע"ב אשר ביאר בו כי הממלכה ככללו כלים אחד. ואח"כ המשיך ענינו לבאר כי האדם עולם קטן, ובמדרגתו קהל יתברך לשלם, כן על האדם לאדם, ר"ל על השלם כנפח, והמלאכים הוא רוח העולם ונפשו ושכלו וכו'. על כל אחריו צויר אחריו וכו' וישראל אמרו (ישעיה כ"ו) נפשי חיותי בליה אף רוחי בקרבי אשהחך. חלוא קוב"ה רוחא ונפשא דכלא, וישראל אמרי רוחי ונפשי אלה, בגין כך חיותיך לאדבקא כך, ואשהחך לאשכחא רעוקך, ע"כ. גם ביאורו עליו י' (איו"ב ל"ד) אל ישים אליו לבו רוחו ונפשו אליו יאסוף. ואמר אליהו (שם ד') משמח אלוה יאבד ומרוא אלו יכלו, ואליהו אמר (שם ל"ב) ונשמח שדי חבינים. והנה זאת כוונתו כי על כל אלה נחבר הדמיון אשר דמיון י' בלשם איך הוא על דרך הכלל, וכאמרו למעלה אל האור כי צנחיתם שכל וכו'. ומעשה ישים נדך

הדמיון על דרך השכל, כל שכן שלנבואה ראות יותר גלוי מהחקש, והראות היותם השיג ההמון העליון עין בעין, וראה צבא השמים מהרוחניים הקרובים וזולתם בצורת אדם, ולהם רמו כאמרו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, והמעם כי כבר הדרגתי היצירה והבאתיה על סדר החכמה, מן היסודות אל המחצבים, אל הצמחים אל החי אשר באויר ובמים, ואחר כן אל החי אשר בארץ בעלי החושים הזכים והידיעות הנפלאות, ואין אחר המדרגה ההיא אלא מדרגה שהיא קרובה מן "הסוג (י"א המין) האלהי המלאכי, והוא האדם בצורות מלאכיו ומשרתיו הקרובים אליו במדרגה

אוצר נחמד

קמון, מונחיו חיותם של בעולם: כבר נתבאר הדמיון על דרך השכל. מזה השכל לבדו מובאר שאלו ית' נאם דמיון זה: כל שכן שלנבואה ראות יותר גלוי מהשכל. י"א ומכל שכן שהכלים ראוים לראות נאם, נאמנת י"א מסיק השכל, ואף אם היה הסיק השכלי ממש, זה ראויים יותר נאמנת, אלא שאף הסיק השכלי מודע הם אלץ אין קצת כוס: וראה צבא השמים מהרוחניים הקרובים וזולתם בצורת אדם. וכס עשר ספירות גליות שזכר ב"א כ"ד מזה הנאמר משם ספר יצירה, ושם יתבאר: כי כבר הדרגתי היצירה. ר"ל סידרתי הסדרה של יצירה, ונאם במאמר א' מיסודות אל עד סיון מ"א: מן הסוג האלהי. סוג כוח מלאך גור, מ"א סוג כשמים, רק גור נקרא לוחו שמקץ מין אחד שנסדר, וסדרו הסיטון המקץ כל המינים נקרא בשם סוג להגיונים במלאת המלאות, כמו שחלמר ד"מ שם אדם הוא גור, ושם זו איתו גורד כחוס רק כל מין אחד, ושם זו איתו כחם סוג, שחיו מכלל כל בעלי חיים למינים, כל מין ומין מן הכמות והחיות והטעות. ואחיו שם מורכב, ונאם סוג יותר גבוה וכולל גם המינים והמכונים. והסוג העליון הם היסודות הסגולים כל המלאות שבעולם השכל סוג. וכל מין יותר נכבד מן הסוג שחמיו, והמין החמיון שהוא האדם נכבד ממנו, והוא יותר נכבד שבהם הוא סגולה הסגולות, ואין אחיו במדרגה רק עולם האלהי הרוחני, וזה האיש מתברר עולם השכל עם עולם המלאכים: והוא האדם בצורת מלאכיו. ר"ל האדם שיש בו נפש הרוחנה המלאכים הראשונים במדרגה אחר כש"י ולסם בעולם סוג מה מלאך א': הקרובים אליו במדרגה

קל יודרה

לדרך לפעמי להפעים דמיון הבורא לאדם מזה אחר מעולם מן הראשון. ומתנת פניו להורות כי הנביאים השיגו עין המלאכים שזיהם כזורת אדם כמו שניא. והכסים בזה עם חמיו האמת שקראו למעטרון עולם המלאכים האלה העליון, וכמו שכתב החיים פ' א' סא שער הכריסה. ועליהם נאמר בללמנו כדמותנו, כי ליהוים קרובים במדרגה אליו ית' הן האדם אשר יסו בלורו כחמד מהם ראויו הוא שיהיה דמותו אל הבורא ית' על דה ההמשל והדמיון בלבד. ונס הראש"ד הרך לנסט זו כפי מה שכתב בעל האגדות שמו ס"ק דקטניות על ג' מסתחות שלם ומסור ביד עליה וי"א, שיהי אדם שר העולם הראש לנביאים מושל במרכבה נאלל מן הסבה העליונה וזה העליון נ, והוא אמרו נעשה אדם בללמנו, והכוח לית ליה ב' מסתחות וכו', ע"כ. והנה לפי זה יהיה הדמיון מעמדה ית' על ג' שיהי אדם שר העולם הראש לנביאים צכללו הנקרא אדם גדול כאמור, רק מזה האדם העליון הדומה אליו בלורו כמו שקדם, על כן אמר כל שכן שלנבואה ראות ית', רשם בזה שיש לנביאים ראות שלם אשר לפניו עלו מלפנות יותר מאשר עולה לליטוטוסים הנזכרים בדרך ההקשר השכלית אשר בה הכיר דמיון העולם האדם גדול ודמיון האדם שבעולם כקץ כאמור. כי הנה הראות והאולי השיג כל ההמון העליון מהסוככים והנגלים עין בעין עם כל מוצאיהם למסעיהם על

פ' ה'. והיות רמון אליו שקרא הסיק עליון עולם המלאכים למדרגותיו, כי גס הם לדעתו בעלי גוף מורגש אלל הנביאים עין בעין. וראה צבא השמים מהמלאכים הרוחניים ההם הן הקרובים במדרגה אליו ית' וכן שולחם הכלים קרובים כמחם, הן בקדש חיה את כלם בצורה אדם, ולהם רמו הכתוב וכו'. וקרא המלאכים אדם השמים, בדרך מאמר מייביר בן ימלה (מ"א כ"ב) ראויה את א' יושב על כסאו וכל אדם השמים עומדים עליו מיומיו ומשמלו, וכבר ביארנו פירוש ר"א על המלאכים הרוחניים, וכן ביארנו הכתוב פ' ברשית ע' ויכלל השמים והארץ וכל אדם, עם מה שנאמר וכן שחא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הידע ואת הכוכבים כל אדם השמים, ויפקוד א' על אדם המרום במרום, באמרו כי וכלל א' השכלים הנכבדים. ועליו דמיון הוא דמיון יושם לתפוצה רבי יוסעט בן חמיה, למאי דלמר ליה קיסר אליהם כלבים מחיל דכסוי אריה שחם מן לא יירא, חמי רבוחיה פרשם קייל אריא. והכיו לו לאו כהא בירחי מחיל כלביו דבי עלאי מחיל וכו' (חולין פ' אלו ערפות דף ל"ט): מן היסודות. המזכרים ביום ראשון בללמנו והארץ היסוד גוי, וכמו שזכר שם הרמב"ן: אל המוצצבים. שכללו בללמנו וזמרחו היסוד: אל הצמחים. החפורים שם סוג האדם בצורתו חשק הארץ גוי: אל החי אשר באויר ובמים. כלמרו ביום חמיו ושרי המים שרן נפש הוא בעוף יעופף ואל הארץ גוי: ואחר כן אל החי אשר בארץ. כלמרו ביום השמש חולל הארץ נפש חיה גוי. ואמר בעלי החושים הזכים והידיעות הנפלאות, להבדיל ביום לבין הנבילים מן המים והרקק, שאינם שלימים כלל במחוסיה החלוניים והפעמיים וצמחנותיהם הטבעיות, אשר כנה לוחם בשם ידיעות ונלמות: והוא האדם בצורת מלאכיו וכו'. למה שזכר יאעלה כי ראות הנבואה ראש